Bestuursrapportage 2026

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Tussenbalans 2026 ..... **3**

De programma's **6**

1. Programma Bestuur en omgeving **7**

1.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Bestuur en omgeving 9
1.2 Voortgang Speciale projecten Bestuur en omgeving 11
1.3 Stand van zaken investeringen 2026 Bestuur en omgeving 12

2. Programma Waterveiligheid **13**

2.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Waterveiligheid 15
2.2 Voortgang speciale projecten Waterveiligheid 16
2.3 Stand van zaken investeringen 2026 waterveiligheid 19

3. Programma Voldoende en gezond water **20**

3.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Voldoende en gezond water 22
3.2 Voortgang speciale projecten Voldoende en gezond water 24
3.3 Stand van zaken investeringen 2026 voldoende en gezond water 26

4. Programma Schoon, gezuiverd water **27**

4.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Schoon, gezuiverd water 29
4.2 Voortgang speciale projecten Schoon, gezuiverd water 30
4.3 Stand van zaken investeringen 2026 schoon, gezuiverd water 33

5. Programma Financiën, organisatie en informatie **34**

5.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie 36
5.2 Voortgang speciale projecten financiën, organisatie en informatie 36
5.3 Stand van zaken investeringen 2026 Financiën, organisatie en informatie 38

Tussenbalans 2026

Met deze Bestuursrapportage krijgt het algemeen bestuur tussentijds inzicht in de uitvoering van de begroting 2026. De rapportage laat zien welke maatregelen op koers liggen en waar extra aandacht nodig is. Daarmee biedt zij een realistisch beeld van de voortgang: van resultaten waar we trots op mogen zijn tot opgaven die vragen om gerichte inzet en prioritering. Het totaalbeeld is positief: de meeste maatregelen liggen op schema en we boeken zichtbare voortgang op onze grote opgaven.

Tegelijkertijd zijn er onderwerpen die aandacht vragen. Ook als de geplande maatregelen volgens plan verlopen, is het bereiken van het achterliggende doel niet altijd vanzelfsprekend. De Kaderrichtlijn Water is daar een voorbeeld van: onze maatregelen zijn vrijwel allemaal in 2027 gereed, maar het halen van alle doelen hangt ook af van anderen. In deze beschouwing geeft het college zijn duiding van deze onderwerpen. Het is geen uitputtend overzicht. De voortgang van alle maatregelen per programma staat in de volgende hoofdstukken. Deze beschouwing sluit af met de belangrijkste resultaten in 2026.

Geopolitiek en weerbaarheid
De geopolitieke situatie is zorgelijk en brengt aanzienlijke onzekerheden en dreigingen met zich mee. Dat onderstreept het belang om met voorrang te werken aan onze weerbaarheid: fysiek, digitaal en organisatorisch. Het algemeen bestuur heeft in 2025 en 2026 besloten tot een aantal maatregelen en daarvoor aanvullende middelen beschikbaar gesteld.

Voor de digitale weerbaarheid werken we aan de implementatie van de digitale strategie die het Algemeen Bestuur in 2025 heeft vastgesteld. Daarbij zijn we ook afhankelijk van andere overheden en van de uitvoering van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). Op nationaal niveau bestaan zorgen over de voortgang daarvan en over de beschikbare middelen. Waterschap Zuiderzeeland is daarom in overleg binnen de waterschapssector over een gezamenlijke sectoraanpak. Tegelijkertijd zetten we zelf stappen. Dit kan betekenen dat we, al dan niet samen met de sector, aanvullende keuzes moeten maken. Waar dat nodig is, leggen we die aan het algemeen bestuur voor.

Kaderrichtlijn Water
Alle KRW-maatregelen die het waterschap zelf uitvoert, zijn in 2027 gereed, met uitzondering van de vispassage bij gemaal De Blocq van Kuffeler en de vervanging van de gecreosoteerde oversbeschoeiingen. Eerder zijn vier aan te leggen vispassages bij stuwen versneld gerealiseerd; de laatste daarvan kwam begin 2025 gereed. Voor de vispassage bij gemaal De Blocq van Kuffeler is de planuitwerkingsfase gestart en de verwachting is dat deze in 2029 gereed is. Voor het vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiingen wordt een latere einddatum, namelijk uiterlijk 2039, gehanteerd (AB november 2022).

Daarmee doen we wat binnen onze mogelijkheden ligt om de KRW-doelen in 2027 te halen. Toch blijft de waterkwaliteit een punt van zorg. Normoverschrijdingen worden vooral veroorzaakt door chemische stoffen, zoals gewasbeschermingsmiddelen, en door ubiquitaire stoffen: stoffen die overal aanwezig zijn en nauwelijks afbreken. Het belangrijkste handelingsperspectief, voor zover dat er is, ligt bij andere partijen, zoals het Rijk, de provincie en de grondgebruikers (onder meer via het Actieplan Bodem en Water). Dit betekent dat we in 2027 niet aan alle KRW-normen zullen voldoen. Het college zet daarom nadrukkelijk in op goede afstemming en samenwerking met deze partners.

Water en bodem sturend
Het college wil meer resultaten boeken op de concretisering van wat "water en bodem sturend" voor ons waterschap en voor ons gebied kan betekenen. Het doel is dat water en bodem bij ruimtelijke ontwikkelingen daadwerkelijk een sturende rol krijgen. Daarvoor werken we langs verschillende sporen: het in kaart brengen van de benodigde informatie over de staat van water en bodem, een kritisch blik op ons eigen handelen, het gesprek met medeoverheden, de doorvertaling naar ons beleid en vervolgens naar onze instrumenten als de waterschapsverordening en de daarvan afgeleide vergunningverlening en weging waterbelang. In 2027 krijgt dit onderwerp een vervolg, waarbij het algemeen bestuur nauw wordt betrokken.

Slibverwerking
De kosten voor slibverwerking bij HVC en voor de benodigde verwerkingscapaciteit zijn in 2026 aanzienlijk hoger uitgevallen, waarover het Algemeen Bestuur in september jl. is geïnformeerd. Dit heeft meerdere oorzaken. De slibdrooginstallatie die HVC in Alkmaar realiseert, wordt later opgeleverd,

de samenstelling van het slib is gewijzigd en de hoeveelheid slib is toegenomen. De structurele doorwerking wordt verwerkt in de ontwerp-begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031. Tegelijkertijd zetten we zelf een belangrijke stap: met de oplevering van de slibvergistingsinstallatie op de AWZI Almere in 2027 dragen we substantieel bij aan ons doel om de eigen slibproductie met 20% te verminderen.

Exoten
Invasieve exoten, zoals ongelijkbladig vederkruid, reuzenberenklauw en rivierkreeften, vragen steeds meer aandacht. De verwachting is dat dit de komende jaren verder toeneemt. In 2026 was er vooral aandacht voor de overlast door de Amerikaanse rivierkreeft. Om de problematiek beter in beeld te krijgen, zijn we een monitoringspilot gestart. Op basis van de resultaten verkennen we of aanvullende maatregelen zinvol en haalbaar zijn. Als aanvullende maatregelen en budget nodig zijn, leggen we daarvoor een voorstel voor aan het algemeen bestuur.

Resultaten in 2026

Van natte winter naar grote droogte
Het jaar 2026 begon koud en nat, met in de eerste week van januari plaatselijk 20 tot 30 centimeter sneeuw. Het voorjaar en het begin van de zomer kenden droge en warme periodes, afgewisseld met pieken in de neerslag, zoals eind juni in de Noordoostpolder. Daarna volgde een zomer met aanhoudende droogte. Vanwege het uitzakkende IJsselmeerpeil, het zoutgehalte en de watervraag werd de crisisorganisatie ingesteld. We hielden meer water vast in ons gebied en stelden voor het eerst in het bestaan van ons waterschap een inundatieverbod in. Eind augustus verbeterden de omstandigheden en trokken we het inundatieverbod weer in.

Grote stappen voor waterveiligheid
De realisatie en planvorming van de IJsselmeerdijk verlopen volgens planning, en de voorverkenning en verkenning van de Oostvaardersdijk en de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk zijn in volle gang. Zo zetten we belangrijke stappen om onze keringen te versterken. We ontwikkelen een methodiek om natuurwaarden op uniforme en transparante wijze mee te wegen bij dijkversterkingsprojecten. Een onverwachte gebeurtenis was een klein zinkgat bij gemaal Vissering. Hoewel de dijkveiligheid niet in het geding was, troffen we direct tijdelijke beheermaatregelen. Een definitieve oplossing is gepland in 2027. De waterveiligheidsprojecten vragen zorgvuldige samenwerking met partners en omgeving, onder meer bij Waterfront Lelystad en Oostvaardersoevers.

Aanpak voor zoetwaterbeschikbaarheid
Dit jaar werken we verder aan de uitvoering van Zoetwaterbeschikbaarheid, met bewustwording, zuinig omgaan met water, water vasthouden en slim verdelen als uitgangspunten. Voor de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht zijn de aangelanden geïnformeerd en zijn de eerste maatregelen in voorbereiding. Juist de droge zomer onderstreepte het belang van deze aanpak.

(Afval)watersysteem voorbereiden op de toekomst
De renovatie en uitbreiding van de AWZI Almere en de aanleg van een nieuwe persleiding in Almere verlopen voorspoedig. De vernieuwde AWZI kan naar verwachting begin 2027 stapsgewijs in gebruik worden genomen. Binnen de energiestrategie werkten we vooral aan het project Slim malen, en met twee gemeenten sloten we afvalwaterakkoorden af. De visie Circulariteit is vastgesteld, met doelen voor 2035 en 2050. Netcongestie blijft een uitdaging. Extra aansluitvermogen bij drie objecten verkleint de kans op wateroverlast, maar het bredere onderzoek loopt door in 2027.

Op een aantal maatregelen is bijgestuurd
Bij een aantal maatregelen vond al bijsturing plaats; deze zijn in deze rapportage voorzien van een oranje smiley. Zo is het tweede deel van de renovatie van gemaal Smeenge uitgesteld naar 2027. Daarmee beheersen we de risico's van het droogzetten van het gemaal beter en werken we buiten het stormseizoen. Ook het verhaal en de beleidsagenda rond water en bodem sturend lopen door naar 2027, zoals hierboven toegelicht.

Met vertrouwen vooruit

Naast de actuele ontwikkelingen in deze beschouwing is het goed om te constateren dat onze uitvoering op orde is. Het dagelijks beheer en onderhoud verlopen volgens planning, en bij onverwachte gebeurtenissen, zoals het zinkgat bij gemaal Vissering, is snel en vakkundig gehandeld. Dat gold ook tijdens de langdurige droogte van deze zomer. Droogte wordt helaas steeds minder

uitzonderlijk. Daarom evalueren we de droogteperiode, zodat we goed voorbereid zijn op de droge periodes die naar verwachting vaker zullen voorkomen.

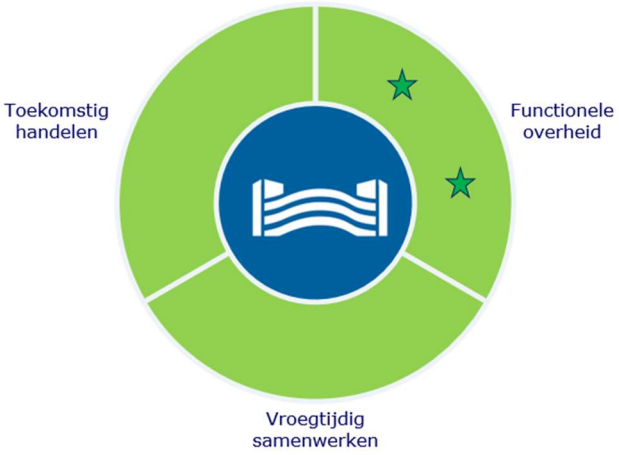
Waar ontwikkelingen buiten onze directe invloed liggen, zoeken we de samenwerking met partners en de sector. Daarin zijn we een herkenbare en betrokken partner, met een duidelijke inbreng vanuit onze kennis en de belangen van ons gebied. Waar het bereiken van onze doelen aanvullende keuzes vraagt, betrekken we het algemeen bestuur daar tijdig bij. Zo blijven we, ook in een onzekere omgeving, werken aan een veilig, schoon en voldoende watersysteem voor onze inwoners en ons gebied.

Leeswijzer
De Bestuursrapportage richt zich op de voortgang van de programma's, tot en met augustus van dit jaar. Gevisualiseerd met voortgangscirkels. Deze cirkels geven per onderwerp (tactisch doel) aan wat de status is. Het bestuur krijgt zo in één oogopslag een indruk van de stand van zaken binnen een programma. Er is aandacht voor afwijkingen in positieve of negatieve zin. De focus ligt op onderwerpen die om aandacht van het bestuur vragen. Tot slot wordt per programma gerapporteerd over de speciale en reguliere investeringen. De voortgang van de maatregelen is aangegeven met behulp van symbolen, zoals hieronder weergegeven. De betekenis van de symbolen is als volgt:

☺	**Conform planning.** Uitvoering is gestart en verloopt conform begroting 2026; in lijn met planning, budget en inhoudelijke doelstellingen.
😐	**Afwijking met aandacht.** Uitvoering wijkt af van de begroting 2026 (planning, budget en/of inhoud); (enige) bijsturing is nodig of bijsturing vond reeds plaats om realisatie mogelijk te maken.
☹	**Kritieke afwijking.** Uitvoering wijkt af van de begroting 2026 (planning, budget en/of inhoud); substantiële bijsturing is noodzakelijk of realisatie is niet meer haalbaar.
◇	**Realisatie nog niet gestart.** En deze maatregel gaat wel conform planning starten.
√	**Realisatie afgerond.**
★	**Bijzondere mijlpaal.** Of een bijzondere prestatie bereikt in 2026.

De programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

Functionele overheid

Zuiderzeeland werkt aan weerbaarheid en veerkracht om bij verstoringen van kritieke processen minimaal 72 uur te kunnen continueren. Zo is besloten om te investeren in noodstroomvoorzieningen bij de bemaling. Eind 2026 wordt de actualisatie van het crisisplan voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Er worden maatregelen in de afvalwaterketen verkend en er wordt een organisatiebreed programmaplan weerbaarheid en veerkracht opgesteld. Landelijke samenwerking en samenwerking met andere waterschappen en de veiligheidsregio en implementatie van nieuwe wetgeving (Wwke en Cbw) zijn belangrijke onderdelen hierin.

De invoering van het herziene stelsel van de waterschapbelastingen is afgerond. Op basis van het nieuwe stelsel zijn de aanslagen voor 2026 opgesteld en verzonden. De voorgenomen verruiming van het kwijtscheldingsbeleid is in februari opiniërend besproken in het algemeen bestuur, waarbij brede steun bestond voor de voorgestelde richting. In maart is vervolgens besloten tot verruiming van het kwijtscheldingsbeleid, dat met ingang van 2027 van kracht wordt.

Dit jaar legde het college voor het eerst zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening 2025. Er zijn daarbij enkele afwijkingen vastgesteld. De oorzaken zijn geanalyseerd en verbetermaatregelen ingezet om de rechtmatigheid van processen en procedures verder te versterken. Ook is gestart met het versterken van het risicomanagement. Daarnaast is de visie op dienstverlening grotendeels geïmplementeerd. De optimalisatie van de digitale dienstverlening liep enige vertraging op door de overgang naar het nieuwe zaaksysteem, die overgang is inmiddels gestart en vergt de komende jaren nog de nodige inzet.

Het waterschap werkt met het convenant ‘Flevolandse Norm 2.0’ om ondermijning tegen te gaan. Dit jaar besprak het Algemeen Bestuur samen met een deskundige van het Ondersteuningsteam Ondermijning integriteit en druk van buiten. Eind dit jaar besluit het Algemeen Bestuur over de bestuurlijke gedragscode integriteit.

Dit jaar neemt het Algemeen Bestuur een besluit over hoe we het behoud van ons erfgoed kunnen borgen. Dit gaat over objecten en landschapselementen gerelateerd aan de waterschapstaken, maar ook het historische besef. Op voorstel van de Hoge Raad van Adel wordt een heraldische wapenafbeelding aangeboden waarin de rol van Ir. Cornelis Lely en onze waterkeringstaak tot uiting komt. Dit diploma krijgt een zichtbare plek in het waterschapshuis.

In 2026 is aan de hand van de vastgestelde communicatiestrategie gestructureerd gewerkt aan het vergroten van het waterbewustzijn. Er was een campagne over de risico's van overlast door afvalwater bij langdurige stroomuitval. Ook worden de verkiezingen in 2027 voorbereid. Er zijn twee cursusreeksen ‘Actief voor het Waterschap’ georganiseerd, samen met ProDemos. In totaal namen ruim zestig personen deel. De cursussen kregen een ruim voldoende beoordeling van de deelnemers. Samen met provincie Flevoland was er een bijeenkomst voor partijen die willen deelnemen aan de verkiezingen.

De tussentijdse evaluatie van ons Blue Deal partnerschap in Ethiopië was heel positief. Via de Blue Deal hielpen wij tot nu toe 1,5 miljoen mensen aan betere toegang tot schoon, voldoende en veilig water.

Voor de doorvertaling van de DWA visie 2030 binnen ons waterschap is een aanpak opgesteld en deze wordt dit najaar beeldvormend behandeld in het Algemeen Bestuur.

Vroegtijdig samenwerken
Om voorbereid te zijn op de toekomst maakten we een begin met strategische gesprekken in het Algemeen Bestuur. Een blik op de toekomst vraagt verdiepende gesprekken die verdergaan dan besluiten voor de korte termijn. Daarom werken we ook samen met Deltares aan een verkenning van de grenzen van het water- en bodemsysteem. Dit najaar voeren we het bestuurlijke gesprek hierover in samenhang met het thema brede welvaart en op een later moment ook met het thema water en bodem sturend. Ook gaan we in gesprek met de provincie en de gemeenten om gezamenlijk het verhaal te maken over hoe we water en bodem sturend, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, concreet kunnen maken voor ons werkgebied.

De nieuwe gemeenteraadsleden stuurden we een felicitatiebrief, waarin we aandacht vroegen voor water en bodem. Daarnaast zijn we vroegtijdig betrokken bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. Hierbij brengen we kennis in. Zowel bij locatiekeuzes, als bij de inrichting van gebieden. Zoals bij de inpassing van de kazerne voor Defensie. Ook reageren we op ontwerp-omgevingsvisies, zoals die van de provincie Flevoland en de gemeenten Lelystad en Almere. We zien dat overheden water en bodem steeds vaker meenemen in visies en beleid, maar dat dit nog niet altijd doorwerkt in concrete plannen en projecten. Daarom blijven we wijzen op de draagkracht van het water- en bodemsysteem als uitgangspunt voor ontwikkelingen. Daarnaast ontwikkelen we samen met de provincie een centrale plek waar we voor ruimtelijk ontwikkelaars informatie ontsluiten die van belang is bij het maken van ruimtelijke keuzes vanuit het perspectief water en bodem sturend.

Ook in regionale en landelijke samenwerkingsverbanden werken we aan een toekomstbestendig watersysteem. In 2026 is gewerkt aan de afronding van de tweede en voorbereiding van de derde planperiode van de Deltaprogramma's. Binnen de thema's zoetwater en ruimtelijke adaptatie zijn regionale strategieën en uitvoeringsagenda's verder uitgewerkt. Onder meer via de zoetwaterregio Noord-Nederland en de samenwerking Klimaatadaptatie Flevoland. Met Samen maken we Flevoland is in 2026 gestart met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma van de Strategische Agenda Flevoland. Daarnaast is in het eerste kwartaal het eerste Integraal Wateroverleg Flevoland gestart om samen met de andere overheden en partners in Flevoland de watervraagstukken slagvaardiger op te pakken. Ook leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van het Programma Landelijk Gebied van de provincie Flevoland.

Dit voorjaar publiceerden we een ontwerp-update van de Waterschapsverordening met onder andere nieuwe regels om te voorkomen dat extra verharding leidt tot extra belasting van het regionale watersysteem. Dit najaar publiceren we een actualisatie van de legger, waarbij we starten met de primaire waterkeringen en verdere aansluiting realiseren op de Omgevingswet. We werken daarnaast aan de voorbereiding van het Waterbeheerprogramma 2028-2033. Daarbij trekken we samen op met de provincie Flevoland, die werkt aan het Waterprogramma 2028-2033, zodat ambities en opgaven voor het waterbeheer zoveel mogelijk op elkaar aansluiten. We brengen het beleidshuis op orde door systematisch al het beleid en aanverwante documenten te actualiseren en/of goed vindbaar te maken zowel intern als extern en de bijbehorende processen te borgen. De participatieverordening wordt dit jaar geactualiseerd en verrijkt met het uitdaagrecht. Binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving ligt de uitvoering op koers: de bezetting is op orde en de prioriteiten uit het uitvoeringsprogramma worden volgens planning uitgevoerd. Een flexibele inzet is noodzakelijk bij meldingen en calamiteiten, maar ook tijdens droge perioden, met name deze zomer in relatie tot het verbod op inundatie.

Toekomstig handelen
In 2026 werken we onder andere aan de aanbevelingen uit de evaluatie klimaataanpak: de installatie van laadpalen op onze objecten, praktijkproeven voor het gebruik van HVO op gemaal Wortman en het verkrijgen van meer inzicht in onze uitstoot van indirecte emissies, die we bijvoorbeeld als opdrachtgever veroorzaken. Daarnaast is de visie circulariteit vastgesteld, daarin staan de doelen voor circulariteit in 2035 en 2050. Het project Slim malen is de belangrijkste maatregel uit de energiestrategie waarin in 2026 aan gewerkt werd. Verder werken we samen met de gemeente Almere en Vattenfall aan een project voor Thermische Energie uit Afvalwater (TEA) bij de AWZI Almere. Hiermee kunnen we met de restwarmte uit het effluent 20.000 woningen verwarmen. Netcongestie blijft een uitdaging.

We spelen een actieve rol in de uitvoering van de Regionale Adaptatiestrategie via KAF en werken aan de verankering van klimaatadaptatie aan de ruimtelijke tafels van Flevoland. Samen met regionale partners bereiden we de volgende ronde gezamenlijke risicodialogen en bovenregionale stresstesten voor.

1.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA BESTUUR EN OMGEVING

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen zijn afkomstig uit de vastgestelde Begroting en Meerjarenraming 2026-2030. Ter vergelijking zijn ook de bijbehorende symbolen uit de Bestuursrapportage 2025 opgenomen.

Maatregelen Functionele overheid	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Uitvoeren van het beleidskader Internationale samenwerking (doorlopend), bijvoorbeeld de uitvoering van de Blue Deal Awash partnership (Ethiopië).	☺	☺
Onderhouden en verbeteren onze calamiteitenorganisatie (doorlopend), bijvoorbeeld door het uitvoeren van crisisoefeningen.	☺	☺
De legger, Waterschapsverordening en onderhoudsverordening, als omgevingsdocumenten, actueel en compleet houden (doorlopend).	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		
In 2026 bepaalt het Algemeen Bestuur de ambitie en middelen voor implementatie van de Dutch Water Authorities (DWA) visie 2030.[1]	☺	☺
Implementeren van nieuwe communicatiestrategie (2026).	☺	☺
De visie op dienstverlening is eind 2026 geïmplementeerd.	☺	☺
In 2026 wordt onderzocht hoe het project geschiedschrijving een structureel vervolg kan krijgen.	☺	☺
Het Algemeen Bestuur ontvangt een evaluatie van het kwijtscheldingsbeleid en neemt een besluit over eventuele aanpassingen (2026).	√	-
Het waterschap werkt aan het verminderen van kwetsbaarheden in primaire processen. In 2026 ontvangt het Algemeen Bestuur een voorstel voor maatregelen voor de beschikbaarheid van de gemalen en communicatiemiddelen.	☺	-
Het Algemeen Bestuur ontvangt een voorstel met herziening van het crisisplan (2026).	☺	-
Het beleid in het beleidshuis conform de eisen van de Omgevingswet publiceren (2030) en daarna compleet en actueel maken en houden (doorlopend).	☺	-

Maatregelen Vroegtijdig samenwerken	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Verder ontwikkelen van strategisch omgevingsmanagement en omgevingsgericht werken met onze gebiedspartners (doorlopend).	☺	☺
Adviseren bij plan- en beleidsvorming van omgevingspartners (gebiedsprocessen)(doorlopend), zoals: - Almere Oosterwold, Duin en Pampus, - Oostvaardersoevers	☺	☺

[1] Deze maatregel is vastgesteld in de B&MR 2026-2030. In september vindt een beeldvormende behandeling plaats in het Algemeen Bestuur over de DWA visie 2030.

- Lelystad Waterfront - Deltaprogramma's		
Continueren van inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving (doorlopend).	😊	😐
Samenwerken via het samenwerkingsverband Samen maken we Flevoland om de Strategische Agenda Flevoland uit te werken, met specifieke aandacht voor de integratie van de pijler Robuust natuurlijk fundament (doorlopend).	😊	😊
Tijdgebonden maatregelen:		
Ontwikkelen van het gezamenlijke verhaal over water en bodem in ons beheergebied (2026). *<u>Toelichting:</u> Dit verhaal, waarin we ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid concreet maken hoe water en bodem sturend kan zijn in ruimtelijke ontwikkeling, maken we samen met onze medeoverheden. Hiervoor voeren we gesprekken met onze medeoverheden. Deze gesprekken zijn in voorbereiding en staan voor het eerste kwartaal van 2027 gepland.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Ontwikkelen van het gezamenlijke verhaal over water en bodem in ons beheergebied (2027).*	☹	😐
Het opstellen een beleidsagenda op voor het actualiseren en het maken van aanvullend beleid voor 'water en bodem sturend' (2026) en vertalen naar regelgeving, verordeningen, toetsingskaders en informatiebronnen (doorlopend). *<u>Toelichting:</u> Om deze agenda op te kunnen stellen voeren we gesprekken met onze medeoverheden. Deze gesprekken zijn in voorbereiding en staan voor het eerste kwartaal van 2027 gepland.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Het vaststellen van de agenda 'water en bodem sturend' als basis voor het actualiseren en aanvullen van beleid en de vertaling naar regelgeving, verordeningen, toetsingskaders en informatiebronnen (2027).*	☹	😐
Het uitdaagrecht een plaats geven in het participatiebeleid (2026).	😊	😐
Doorontwikkeling, introductie en toegankelijk maken van een informatiehub met informatie die van belang is bij het maken van ruimtelijke keuzes (2026).	😊	😊

Maatregelen Toekomstig handelen	**2026**	**Vergelijk: 2025**
Doorlopende maatregelen:		
Verder uitvoeren van onze klimaataanpak en energiestrategie inclusief de maatregelen uit de evaluatie klimaataanpak (doorlopend).	😊	😊
Tijdgebonden maatregelen:		
Implementeren van onze Agenda Biodiversiteit (2035); bijvoorbeeld verkennen of ons instrumentarium (schouw, watertoets) aanpassing vraagt, biodivers maaibeheer en biodivers inrichten van waterschapsterreinen en gebouwen.	😊	😊
Uitvoeren van een verkenning om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief te onderbouwen (2026).	😊	😐
In samenwerking met de provincie delen van de waterbeelden voor de zogenaamde 'bovenregionale stresstest' met gemeenten binnen het samenwerkingsverband Klimaatadaptief Flevoland (2027).	😊	😊
Ontwikkelen en uitvoeren van een brede welvaart analyse die de impact van besluiten op economie, maatschappij, natuur en verschillende generaties inzichtelijk maakt en meeweegt (2026). *<u>Toelichting:</u> we ontwikkelen en passen een brede welvaartanalyse als pilot toe binnen het project Zoetwaterbeschikbaarheid. De eerste resultaten daarvan worden dit najaar beeldvormend met het Algemeen Bestuur gedeeld. De pilot loopt door in 2027. Besluitvorming over het breder toepassen van de brede welvaartsanalyse vindt na afronding van de pilot plaats, uiterlijk in 2028.*	😐	-

Nieuwe maatregel: Ontwikkelen en uitvoeren van een brede welvaartsanalyse die de impact van besluiten op economie, maatschappij, natuur en verschillende generaties inzichtelijk maakt en meeweegt (2028).		
In 2026 leggen we een visie circulariteit voor aan het Algemeen Bestuur.	√	-
In 2026 ronden we het onderzoek af naar het voorkomen dan wel beperken van netcongestieproblemen voor het waterschap. *Toelichting: Voor de zuiveringen werken we uit welke scenario's er zijn en welke (tijdelijke) maatregelen we kunnen nemen zodat we onze taken kunnen blijven uitvoeren. Dit onderzoek is gestart met prioriteit voor AWZI Zeewolde, maar zal niet in 2026 voor alle zuiveringen afgerond worden. Dankzij een door het waterschap ingediend prioriteringsverzoek bij de netbeheerder is in 2026 voor drie objecten extra aansluitvermogen toegekend: gemaal de IJsvogel en twee rioolgemalen in de NOP. Hierdoor is de kans op wateroverlast vanwege netcongestie kleiner geworden.* *Nieuwe maatregel: Uitvoeren van het onderzoek naar het voorkomen dan wel beperken van netcongestieproblemen voor het waterschap (2027).*	😐	-

1.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN BESTUUR EN OMGEVING

Speciaal exploitatieproject	Programma
Oosterwold	**Bestuur en omgeving**

Wat is het doel van dit project?
Waterschap Zuiderzeeland participeert in de gebiedsontwikkeling Oosterwold in brede zin vanuit onze rol en verantwoordelijkheid. Samen met de gemeente Almere, gemeente Zeewolde en de provincie Flevoland geven we vanuit ieders verantwoordelijkheden invulling aan deze ontwikkeling.

Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?
Oosterwold is een speciaal project omdat de gemeenten Almere en Zeewolde kozen voor een organische ontwikkeling. Doordat veel verantwoordelijkheden bij de bewoners zijn neergelegd, zijn er risico's voor de waterkwaliteit en op het gebied van wateroverlast en watertekort.

Wat hebben we gedaan in 2026 en wat gaan we nog doen?
Tijdelijke decentrale zuivering: De gemeente Almere wordt door ons Waterschap geadviseerd in het optimaal werkend krijgen van de tijdelijke decentrale zuivering. Op dit moment is de werking nog niet optimaal en wordt er nog niet geloosd op oppervlaktewater. Door de gemeente is geïnvesteerd om met extra sensoren het zuiveringsproces beter te kunnen sturen, op advies van het waterschap en met het streven om voor het einde van het jaar een stabiel proces te hebben. Als onderdeel van de bestaande SOK staat een evaluatie van de decentrale zuivering gepland. Deze wordt uitgevoerd door een externe partij en start in september. Op basis van de uitkomsten wordt in het vierde kwartaal besloten over het al dan niet voortzetten van de decentrale zuivering.

Ontwikkeling deelgebied 2: Gemeente Zeewolde besloot om nu ook deelgebied 2 te gaan ontwikkelen. Omdat de gemeente geen eigenaar is van de grond wil zij eind 2026 de ruimtelijke kaders voor de ontwikkelaars hebben vastgesteld. Als onderdeel daarvan wordt het Waterinspiratiekader verder geconcretiseerd. Het waterschap is daarbij betrokken en zal hierin adviseren en eigen kaders aangeven.

Invulling zorgplicht inzameling huishoudelijk afvalwater door de gemeente: Gemeente Almere is verantwoordelijk voor het uitvoeren en de planning betreffende het beheer en onderhoud van de individuele en collectieve zuiveringen (IBA's en CBA's) overeenkomstig het vastgestelde plan van aanpak. Uit de reguliere afstemmingsoverleggen met de gemeente blijkt dat door de gemeente hieraan invulling wordt gegeven en dat zij verwachten dit conform planning af te ronden. Door de gemeente zijn reeds meerdere niet (goed) functionerende IBA's/CBA's, conform de overeenkomst, ter bescherming van de oppervlaktewaterkwaliteit vervangen.

Uit monitoring blijkt dat in de kavelsloten het effect van de huishoudelijke lozingen (fosfor, medicijnresten en bacteriegehalten) via de IBA's/CBA's goed zichtbaar is. De nutriëntengehalten lijken 'stabiel'. In de omliggende tochten is de invloed minder. Hier worden wel medicijnresten aangetroffen.

Invulling Interbestuurlijk toezicht: De provincie Flevoland heeft het actieve interbestuurlijk toezicht op het waterschap in het dossier afvalwater Oosterwold afgeschaald van stap 3 (actief toezicht) naar stap 2 (valideren). Op basis van de voortgangsrapportages constateert de provincie dat het waterschap zijn taken uitvoert volgens wet- en regelgeving en bestuurlijke afspraken en dat de resterende knelpunten voornamelijk samenhangen met het herstel van de gemeentelijke zorgplicht door de gemeente Almere. De provincie blijft de ontwikkelingen volgen via periodieke rapportages en regulier bestuurlijk overleg.

Waterbeschikbaarheid en watersysteem: In gebied 1a (reeds ontwikkeld gebied) zijn diverse pilots naar water vasthouden en wateroverlast afgerond. Dit heeft geleid tot een studie naar de ontwikkeling van watercasco voor deelgebied 1b. Hierin zijn verschillende opties verkend om water vast te houden en/of aan te voeren voor de stadslandbouw. Het waterschap beoordeelt de implicaties van de verschillende opties (ook voor onze eigen rol en takenpakket).

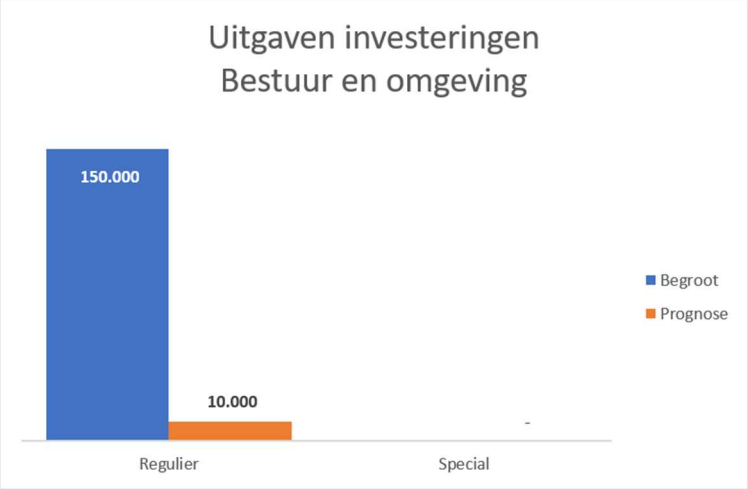
Wat heeft het tot nu toe gekost in 2026 en wat gaat het nog kosten?
In 2026 zijn interne uren gemaakt voor projectmanagement, inhoudelijke expertise, juridisch en financieel advies, WOO-verzoeken, communicatie, vergunningverlening en toezicht. Adviesuren worden net als voorgaande jaren in rekening gebracht bij de gemeente Almere.
In de begroting is van 2024 t/m 2026 in totaal € 175.000, verdeeld over 3 jaar, opgenomen voor het beheer en onderhoud van de decentrale zuivering (AB-voorstel Deelname decentrale zuiveringspilot Oosterwold, 5 juli 2022). Dit betreft de bijdrage van het waterschap in de beheer- en onderhoudskosten van de decentrale zuiveringsinstallatie in de eerste 3 jaar na inbedrijfstelling eind 2023 zoals is afgesproken in de samenwerkingsovereenkomst.

1.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2026 BESTUUR EN OMGEVING

Stand van zaken investeringen 2026
In de Begroting & Meerjarenraming 2026-2030 is opgenomen dat er in 2026 één investering zal starten namelijk Realisatie laadpalen objecten Z&G. Naar verwachting starten de voorbereidingen voor dit project eind dit jaar.

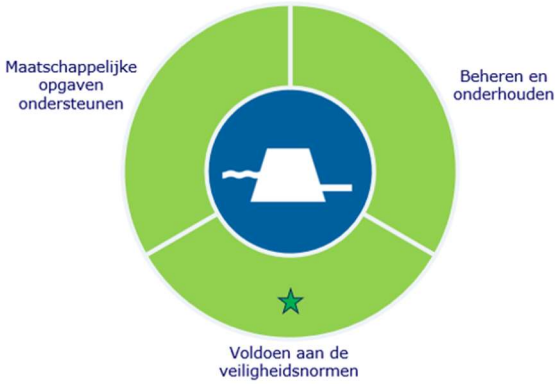
Investeringen B&MR *jaarschijf 2026*	**Te starten in 2026**	**Gestart**	**Nog te starten**	**Uitgesteld**
Regulier	1	0	1	0
Special	0	0	0	0
Totaal	**1**	**0**	**1**	**0**

Geplande investeringsuitgaven 2026

In de staafdiagram hiernaast is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2026. Aangezien de voorbereidingen van Realisatie laadpalen objecten zuiveringen & gemalen eind dit jaar starten, vindt de uitvoering in 2027 plaats en schuift een groot deel van de verwachte uitgaven naar 2027.

2. Programma Waterveiligheid

Beheren en onderhouden
Het dagelijks beheer en onderhoud vond plaats volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). We vervingen onder andere drainage in een deel van de Zuidermeerdijk en stortten stortsteen langs de IJmeerdijk, Vossemeerdijk en Gooimeerdijk. Op de Zuidermeerdijk en bij gemaal Vissering werd zetsteen herzet. Naast de werkzaamheden uit het MJOP zijn, net als vorig jaar, grondophogingen uitgevoerd. Dit jaar brachten we grond op langs de binnenzijde van de IJsselmeerdijk ter hoogte van oprit Swifterbant. Hiermee verbeterden we de beheerbaarheid van het nu natte onderbeloop. De grond was afkomstig van ons project 'Vervangen behandelde oeverconstructies (VBOC)'.

Een onverwachte gebeurtenis was een klein zinkgat bij gemaal Vissering. De persbuis van het gemaal bleek niet goed afgedicht, waardoor zand uitspoelde en een klein gat aan de binnenzijde van de dijk ontstond. Hoewel de dijkveiligheid niet in geding was, troffen we direct tijdelijke beheermaatregelen en monitoren we de situatie adequaat. Een definitieve oplossing is gepland in 2027.

In 2025 namen we in de Waterschapsverordening regels op voor honden op de primaire keringen. In 2026 optimaliseerden we deze regels: honden zijn welkom op de keringen, mits deze aangelijnd zijn en niet graven. Deze regels verwoordden we op een communicatieve manier op een informatiebord. Naast informatieborden worden verbodsborden geplaatst in gebieden die verpacht zijn en waar onder andere schapen staan. Wij verwachten een deel van de informatie- en verbodsborden eind 2026 te plaatsen, waarna de rest in 2027 volgt.

De aanstaande renovatie van de Lage en Hoge Knarsluis is complex vanwege de diverse technische, ecologische, veiligheids- en omgevingsaspecten die in samenhang moeten worden beschouwd. Daarom bereiden we een uitvraag voor in de tweede helft van 2026 voor een integraal onderzoek naar de huidige staat van de sluizen, inclusief een kostenraming van de benodigde herstelmaatregelen. De resultaten vormen de basis voor het bepalen van de verdere aanpak van de Knarsluizen in 2027.

De jaarlijkse waterveiligheidsrapportage is voor 2025 opgesteld en verstuurd naar de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Er zijn geen significante veiligheidsrisico's geconstateerd. De rapportage ontwikkelt zich steeds meer naar een integrale rapportage voor al onze keringen en faciliteert het goede gesprek binnen de organisatie.

Voorlanden en leidammen kunnen een positief effect hebben op de waterveiligheid. Dit effect nemen we mee in de beoordeling van de primaire keringen. Omdat de voorlanden en leidammen meestal niet in eigendom of beheer zijn van het waterschap, is het belangrijk om heldere afspraken te hebben met eigenaren en onderhoudsplichtigen over beheer en onderhoud. Uit onze afstemming met Rijkswaterstaat bleek dat per situatie een aanpak op maat nodig is om de waterveiligheid voldoende te borgen. Deze aanpak werken we per locatie uit in concrete afspraken met de betrokken eigenaren en onderhoudsplichtigen.

Voldoen aan de veiligheidsnormen

De Natuurwaarderingsmethodiek (NWM) wordt ontwikkeld om natuurwaarden op een uniforme, transparante en praktisch toepasbare wijze mee te wegen bij dijkversterkingsprojecten. De voorbereiding is gestart met de selectie van een schetsontwerp voor de verdere uitwerking van de

methodiek. De financiële dekking van het vervolg van het innovatieproject is geborgd dankzij de toekenning van een aanvullende subsidie vanuit het HWBP.

We zijn sinds 2025 bezig met de beoordeling van kering 7-2: de Noordermeerdijk, Westermeerdijk, Zuidermeerdijk en Ramsdijk in de Noordoostpolder. De verwachting is dat we deze beoordeling aan het college aanbieden in het voorjaar van 2027. Ondertussen startten we ook met de voorbereidingen van de keringen 8-5, 8-6 en 8-7, gelegen langs de Randmeren. We verwachten deze beoordelingen in 2028 gereed te hebben.

In 2026 heeft Waterschap Zuiderzeeland actief bijgedragen aan de ambtelijke uitwerking van de herijking van betaalbaarheid, programmering en doelmatigheid van het HWBP. De gevolgen hiervan zijn vertaald naar onze eigen versterkingsopgave, zodat deze blijft aansluiten op landelijke ontwikkelingen.
Ook werkten we samen met landelijke en regionale partners verder aan de mogelijkheden voor 'Werken onder Eigen Dienst'. Via de landelijke werkgroep droegen we bij aan de uitwerking van de voorwaarden waaronder versterkingsmaatregelen kunnen worden gecombineerd met beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Daarbij brachten we ook in beeld welke aanpassingen van de bestaande HWBP-kaders en spelregels daarvoor nodig zijn. Voor aanpassing van deze spelregels is ook een wetswijziging noodzakelijk.

We gaven met ons versterkingsprogramma invulling aan onze zorgplicht om de dijken tijdig aan de wettelijke veiligheidsnormen te laten voldoen. We zijn op koers met ons versterkingsprogramma. In 2026 werkten we verder aan de voorbereiding van toekomstige versterkingsopgaven. Voor dijktraject 8-2 (Almere Duin-Pampus en Noorderplassen-Oostvaardersdijk) vervolgden we de ingangstoets en ontvingen we het opvolgende advies. We werkten aan de resterende aanbevelingen en de verdere onderbouwing van de veiligheidsopgave. Voor dijktraject 8-1 (Nijkerkersluis-Hollandse Brug) rondden we de beoordeling af en bereidden we de vervolgstappen richting de ingangstoets voor.

In september 2025 is de versterking van het inlaatwerk Repelweg in de Noordoostpolder met succes uitgevoerd en opgeleverd door de aannemer. Begin 2026 rondden we het project ook financieel en administratief af.

Maatschappelijke opgaven ondersteunen
Voor Waterfront Lelystad heeft gemeente Lelystad het bestemmingsplan aangepast, zodanig dat het bestemmingsplan voldoet aan het beleid waterveiligheid van Waterschap Zuiderzeeland. Er wordt gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Lelystad en Waterschap Zuiderzeeland. Hierin maken we onder andere afspraken over de samenhang tussen de ontwikkeling van het Waterfront en de versterking van de Oostvaardersdijk en de rollen en verantwoordelijkheden.

Waterschap Zuiderzeeland werkt samen met Rijkswaterstaat, provincie Flevoland, Staatsbosbeheer, Stichting Flevo-landschap en de gemeenten Almere en Lelystad aan het project Oostvaardersoevers. In 2026 en 2027 worden maatregelen uitgewerkt om de Oostvaardersplassen, de Lepelaarsplassen en het Markermeer met elkaar te verbinden. Het waterschap is hierbij intensief betrokken. Mede om te borgen dat de ontwerpen voor de waterinlaten en een wateruitlaat over de primaire waterkering binnen de kaders van waterveiligheid en ons beheer en onderhoud worden gemaakt.

In Almere Duin spraken we af dat gemeente Almere onder voorwaarden de primaire waterkering mag aanpassen ten behoeve van woningbouw. Om bebouwing nabij de waterkering mogelijk te maken, versterkt de gemeente de kering met een levensduur van 100 jaar. Gemeente Almere en Waterschap Zuiderzeeland werken samen aan een voorkeursalternatief en een projectbesluit. Het projectbesluit wordt in 2027 door het college vastgesteld.

De provincie wil bij Urk (langs de Zuidermeerdijk) de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) realiseren. Deze haven draagt bij aan het oplossen van de waterveiligheidsopgave voor de Zuidermeerdijk. Uit analyses blijkt dat de toekomstige golfbreker (havendam) de waterveiligheidsopgave significant verkleint. De aanbesteding van de MSNF door de provincie Flevoland is vertraagd. Provinciale Staten besluiten op 28 oktober 2026 over het project MSNF. Als dit besluit positief uitvalt, verwacht de provincie de overeenkomsten met alle betrokken partijen te ondertekenen, waarna de aanbesteding eind 2026 opstart. De opdrachtverlening vindt plaats in 2027.

2.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA WATERVEILIGHEID

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen zijn afkomstig uit de vastgestelde Begroting en Meerjarenraming 2026-2030. Ter vergelijking zijn ook de bijbehorende symbolen uit de Bestuursrapportage 2025 opgenomen.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Beheren, onderhouden, monitoren en inspecteren van de keringen (doorlopend).	☺	☺
Opstellen waterveiligheidsrapportage t.b.v. toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (jaarlijks).	☺	☺
Uitwisselen van kennis en data tussen de processen 'beheren en onderhouden', 'beoordelen' en 'versterken', zodat de levensloop van de kering centraal staat (doorlopend).	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		
Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de geactualiseerde Waterschapsverordening en de legger. De afronding van deze actualisatieslag in de Legger Keringen is voorzien in 2027. *<u>Toelichting:</u> De actualisatie van het waterveiligheidsbeleid is in 2025 afgerond. De doorwerking hiervan naar de legger wordt in 2026 inhoudelijk gestart, de legger vaststelling en publicatie vindt plaats in 2027 of 2028.* *<u>Nieuwe maatregelen:</u>* *- We actualiseren het beleidsstelsel voor waterveiligheid, in lijn met de organisatiebrede aanpak voor het beleidshuis (2027).* *- Het jaarlijks actueel houden van de Waterschapsverordening en Legger (doorlopend).*	😐	😐

Maatregelen Voldoen aan de veiligheidsnormen	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend).	☺	☺
Beoordelen van de primaire keringen (2023-2035).	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		
Het versterken van de IJsselmeerdijk via het HWBP, zodat deze voldoet aan de gestelde normen. De realisatie van deze maatregel is voorzien in 2030.	☺	☺
Het versterken van de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk via het HWBP, zodat deze weer voldoet aan de gestelde normen. De realisatie van deze maatregel is voorzien in 2033.	☺	☺
Om natuurwaarden structureel mee te nemen in dijkversterkingsprojecten, starten we in 2025 met het project Natuurwaarderingsmethodiek.	☺	☺
In 2026 voeren we samen met regionale partners pilots uit om versterkingsopgaven (deels) te combineren met beheer en onderhoud.	☺	☺
Het versterken van de Oostvaardersdijk via het HWBP, zodat deze voldoet aan de gestelde normen. De voorverkenning is gestart in Q2 2025, naar verwachting kan de verkenning in 2027 beginnen. De realisatie van deze maatregel is voorzien in 2034.	☺	☺

Maatregelen Maatschappelijke opgaven ondersteunen	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Verkennen - en indien mogelijk - realiseren van meekoppelkansen (gelijktijdig uitvoerbare initiatieven van burgers en bedrijven bij grootschalig onderhoud of versterking van een kering (doorlopend), bijvoorbeeld bij de versterking van de IJsselmeerdijk (vooroevers).	☺	☺
Openstaan voor maatschappelijke initiatieven van anderen die, waar mogelijk, uitvoering kunnen krijgen op keringen (doorlopend), bijvoorbeeld Almere Duin, Maritieme Servicehaven Flevoland.	☺	☺
Bevorderen van de biodiversiteit door onder andere aangepast onderhoud of het inzaaien van andere kruiden/grasmengsels (doorlopend).	☺	☺
Bijdragen aan een energieneutraal waterschap, bijvoorbeeld door de inzet van geëlektrificeerd materieel bij beheer en onderhoud en de aanleg van zonnepanelen op keringen (doorlopend).	☺	☺

2.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN WATERVEILIGHEID

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk	**Waterveiligheid**	**Geheim verklaard door DenH op 22-10-2024 en herbevestigd op 04-03-2025 (subsidieaanvraag) en 20-05-2025 (kredietaanvraag)**	**Totale afronding: 2030**

Startfase verkenning	Verkenningsfase	Planuitwerkingsfase	**X** Realisatiefase	Afgerond

Kaders die van toepassing zijn (kaders voor HWBP-projecten, AB 30 juni 2020)

- Binnen HWBP-kaders (het project maakt onderdeel uit van het landelijke programma HWBP 2026-2037) robuuste realisatie van de versterkingsopgave.
- Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (Collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0).
- Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie).
- Vormgeven van het participatieproces volgens de Omgevingswet.

Toelichting voortgang 2026

De versterking van de IJsselmeerdijk verloopt conform de geplande fasering. 2026 staat in het teken van de verdere uitwerking van het definitief- en uitvoeringsontwerp door de aannemerscombinatie en de start van zichtbare werkzaamheden buiten.

In de eerste helft van 2026 werkten we het definitief- en uitvoeringsontwerp verder uit en vonden buiten al enkele voorbereidende werkzaamheden en onderzoeken plaats. In de tweede helft van 2026 startte de realisatie van de vooroeverdam en het vooroeverlichaam, waarmee de uitvoering in volle omvang zichtbaar wordt. In 2027 starten de werkzaamheden aan de bestaande dijk en de maatwerklocaties. De werkzaamheden aan de bestaande dijk worden naar verwachting in 2028 afgerond. De realisatie van de vooroeverdam, inclusief ecologische inrichting, wordt in 2030 opgeleverd.

In 2026 is vanuit het rijksprogramma Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) aanvullende financiering toegezegd. Hiermee kunnen reeds voorgestelde maatregelen alsnog worden gerealiseerd, zoals de aanleg van meerdere dwarsdammen en het verondiepen van delen van de vooroever. Deze uitbreiding draagt bij aan de ecologische doelstellingen van het gebied en wordt geïntegreerd in de lopende uitvoering.

In 2025 is door twee partijen beroep aangetekend tegen het Projectbesluit. Deze procedures zijn in behandeling bij de Raad van State; een definitieve zittingsdatum is nog niet vastgesteld. De

beroepen hebben geen opschortende werking en leiden op dit moment niet tot vertraging van de uitvoering. Er zijn en worden diverse beheersmaatregelen ingezet om dit risico te mitigeren.

Het project was een van de 12 genomineerden uit 42 inzendingen voor de Waterinnovatieprijs 2026. Op 16 september 2026 werd bekendgemaakt dat de vooroever voor Versterking IJsselmeerdijk een van de drie prijswinnaars was.

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Ketelmeerdijk - Vossemeerdijk	**Waterveiligheid**	**€ 736.131 (eigen aandeel Verkenningsfase)**	**Totale afronding: 2033**

Startfase verkenning	Verkenningsfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond
	X			

Kaders die van toepassing zijn (kaders voor HWBP-projecten, AB 30 juni 2020)

- Binnen HWBP-kaders (het project maakt onderdeel uit van het landelijke programma HWBP 2026-2037) robuuste realisatie van de versterkingsopgave.
- Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (Collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0).
- Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie).
- Vormgeven van het participatieproces volgens de Omgevingswet.
- Kosten:
  - Het investeringskrediet voor de Verkenningsfase van €7.685.311 (AB 22 april 2025).
  - Het aangevraagde krediet is hoger dan de bruto voorcalculatorische subsidiabele kosten à € 7.361.310, omdat in het investeringskrediet ook verwachte indexatie als gevolg van toekomstige prijsstijgingen is meegenomen.
  - Het krediet en de subsidie voor de Planuitwerking- en Realisatiefase wordt separaat aangevraagd en onderbouwd door een door het HWBP goed te keuren Plan van Aanpak.

Toelichting voortgang 2026

In mei 2025 is gestart met de verkenningsfase. Hiervoor is een ingenieursbureau gecontracteerd om een deel van de werkzaamheden uit te voeren.

Tijdens de verkenningsfase wordt stapsgewijs van een globaal naar steeds gedetailleerder niveau toegewerkt om te komen tot de beste waterveiligheidsoplossing voor deze dijken. Hierbij wordt eerst een brede afweging gemaakt van mogelijke alternatieven, waarna deze worden teruggebracht tot kansrijke alternatieven. Deze fase is in het eerste deel van 2026 afgerond. De mogelijke alternatieven zijn in het eerste deel van 2026 teruggebracht tot een aantal kansrijke alternatieven. Naast reguliere alternatieven, zoals een binnenwaartse en buitenwaartse dijkversterking, maakt ook een vooroeveralternatief voor de Ketelmeerdijk en een deel van de Vossemeerdijk onderdeel uit van de alternatieven die verder worden onderzocht. In het najaar van 2026 worden deze alternatieven nader uitgewerkt en afgewogen, waarna wordt toegewerkt naar een voorkeursalternatief.

Het advies van de Commissie mer over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport is ontvangen. Het advies bevatte nuttige informatie en kan worden meegenomen. Het leidt niet tot een andere aanpak van het proces.

Eind 2026 wordt op projectniveau de inhoudelijke richting voor het voorkeursalternatief bepaald. De formele bestuurlijke vaststelling van het voorkeursalternatief en de voorkeursbeslissing is voorzien in het tweede kwartaal van 2027. Verder wordt er in de verkenningsfase gewerkt aan het Plan van Aanpak en de subsidieaanvraag voor de Planuitwerkingsfase. Deze worden in 2027 ter besluitvorming voorgelegd.

De werkzaamheden volgens planning:

- Verkenning: tweede kwartaal 2025 - derde kwartaal 2027
- Planuitwerking: vierde kwartaal 2027 - eerste kwartaal 2030
- Realisatie: tweede kwartaal 2030 - vierde kwartaal 2033

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Oostvaardersdijk	**Waterveiligheid**	**€ 1.200.000** (eigen aandeel voorverkenning en startfase)	**Afronding voorverkenning Q1 2026** **Afronding startfase: 2027**

X Voorverkenning/Startfase	Verkenningsfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond

Kaders die van toepassing zijn

- Het project maakt onderdeel uit van het landelijke programma HWBP 2026-2037 en valt binnen de afspraken en werkwijze zoals vastgelegd in de kadernota HWBP 2025.
- Het Algemeen Bestuur nam op 30 juni 2020 het besluit om dijktraject 8-3 op te splitsen in twee versterkingsprojecten: de IJsselmeerdijk en Oostvaardersdijk en stelde ook kaders vast voor HWBP-dijkversterkingstrajecten (zie onder IJsselmeerdijk).
- Op 8 juli 2025 besloot het Algemeen Bestuur om voor de Oostvaardersdijk te starten met een voorverkenning, waarin een nadere veiligheidsanalyse wordt uitgevoerd en de omvang van de versterkingsopgave wordt vastgesteld. Aansluitend wordt de startfase doorlopen, waarin het Plan van Aanpak voor de verkenningsfase wordt opgesteld. Voor de uitvoering van deze fasen stelde het Algemeen Bestuur een krediet van 1,2 miljoen vast, waarvan 0,6 miljoen direct beschikbaar is voor de voorverkenning. De opening van het tweede deel (0,6 miljoen) voor de startfase is gedelegeerd aan het college van Dijkgraaf en Heemraden.

Toelichting voortgang 2026

Medio 2025 is gestart met de voorverkenning. Tot en met april 2026 is gewerkt aan het goed in beeld brengen van de versterkingsopgave. Hiervoor is een ingenieursbureau ingeschakeld. Belangrijke vraag was hoe leidammen, die voor de primaire waterkering liggen, zich gedragen onder extreme omstandigheden. Daartoe zijn zowel de golfcondities als de opbouw (inclusief een veldonderzoek) en het gedrag van de leidammen nauwkeurig beschouwd. Vervolgens is dit vertaald naar een veiligheidsanalyse van de achterliggende kering zelf. Met deze inzichten hebben we de opgave, zoals die in 2018 volgde uit de eerste Landelijke Beoordelingsronde, flink kunnen aanscherpen. Het zwaartepunt van de opgave strekt zich uit over ruim 1 kilometer vanaf Bataviahaven naar het zuiden, met mogelijk nog lokale opgaven verder zuidwaarts. De resultaten van de analyse van de versterkingsopgave zijn besproken met een onafhankelijk team experts dat de programmadirectie van het HWBP adviseert over de stabiliteit van de opgave.

De maatregel om de leidammen te versterken is het meest kansrijk. Deze wordt onderzocht, waarbij ook wordt bezien of projectfasen combineerbaar of te versnellen zijn.

Een tweede stap in de voorverkenning betreft het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het (waar mogelijk) afstemmen met partijen in de omgeving over de wijze van betrokkenheid bij de dijkversterking. Deze analyse is inmiddels gestart en loopt tot eind 2026.

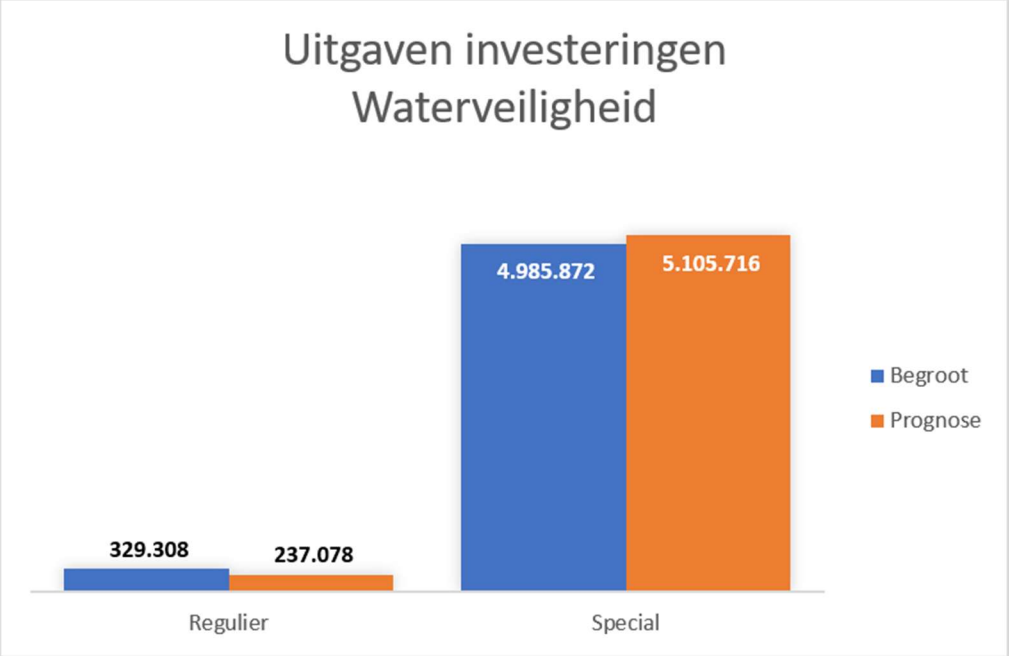
De resultaten van de analyses van de versterkingsopgave en omgevingsopgave worden verwerkt in het plan van aanpak voor de verkenning dat in de tweede helft 2026 wordt opgesteld en in het voorjaar van 2027 bestuurlijk wordt behandeld. Daarna wordt het plan van aanpak en de subsidieaanvraag aan de programmadirectie voorgelegd, waarna in september 2027 gestart kan worden met de volgende fase van het project.

2.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2026 WATERVEILIGHEID

Stand van zaken investeringen 2026
In de Begroting & Meerjarenraming 2026-2030 zijn er geen nieuwe investeringen opgenomen die in 2026 starten.

Investeringen B&MR *jaarschijf 2026*	**Te starten in 2026**	**Gestart**	**Nog te starten**	**Uitgesteld**
Regulier	0	0	0	0
Special	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Geplande investeringsuitgaven 2026
In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst in reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Over alle projecten heen zijn er beperkte verschillen in de geraamde uitgaven voor 2026: bij de reguliere projecten is dijkversterking MSNF doorgeschoven naar 2027 en bij de speciale projecten is de nieuwste kasstroomprognose van Realisatiefase IJsselmeerdijk verwerkt met o.a. een versnelling/hogere uitgaven in 2026.

3. Programma Voldoende en gezond water

Beheren en onderhouden

Het jaar 2026 kent t/m augustus weersextremen, zowel natte als droge periodes, die we met vakkundige inzet goed opvingen in het dagelijks beheer en vanuit de crisisorganisatie

Na een zeer droge december begon 2026 koud en nat. In de eerste week van januari lag er plaatselijk 20 tot 30 centimeter sneeuw. Het voorjaar en begin van de zomer kenden juist droge en zeer warme periodes, afgewisseld met veel neerslag. De piekbuien, zoals die eind juni in de Noordoostpolder vielen, konden goed worden opgevangen en benadrukten het belang van tijdig onderhoud. Het monitoren van de actuele peilen op cruciale locaties is in zulke situaties nodig om tijdig te kunnen anticiperen. Daarom is in 2026 gewerkt aan de uitbreiding van het oppervlaktewatermeetnet. Naar verwachting zijn deze werkzaamheden eind 2026 afgerond.

Vanwege de extreme droogte in de zomermaanden is veel overlegd in regionaal verband (RDO Noord), waar is opgeschaald naar de fase *dreigend watertekort* (niveau 1b). In ons eigen beheergebied hebben we de situatie nauwlettend in de gaten gehouden en meer water vastgehouden. Op basis van de hydrologische omstandigheden zoals het uitzakken van het IJsselmeerpeil, zoutgehalte, waterveiligheid en watervraag hebben we ook intern opgeschaald. Er zijn diverse maatregelen getroffen om de beschikbare watervoorraad te beschermen. Een belangrijke maatregel was het instellen van een verbod op inundatie. Dit was het eerste onttrekkingsverbod ooit voor ons waterschap en maakte duidelijk dat de droogte ook in ons beheergebied een grote impact had. De Landbouwadviescommissie kwam bijeen om eventuele vervolgmaatregelen en mogelijke adviezen te bespreken. Eind augustus zijn de hydrologische omstandigheden verbeterd en is de opgeschaalde situatie weer afgebouwd.

De uitvoering van beheer en onderhoud van watergangen is de afgelopen jaren beïnvloed door verschillende ontwikkelingen, waaronder aanscherpingen vanuit natuurwetgeving, de doelen uit de Agenda Biodiversiteit en veranderingen binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). In 2026 zijn we begonnen met het onderzoek of het beheer en onderhoud kan worden verbeterd binnen deze kaders, ook in overleg met andere partijen. De resultaten worden in 2027 aan het college voorgelegd.

In 2026 leidden verschillen van inzicht met natuurorganisaties over de toepassing van de (aangescherpte) natuurwetgeving ertoe dat wij tijdens de schouwprocedure bestuursdwang hebben moeten toepassen.

Begin 2026 zijn de geactualiseerde maatwerkovereenkomsten voor het beheer- en onderhoud van stedelijke watergangen door alle gemeenten ondertekend. Daarmee zijn ze in 2026 in werking getreden. De ontwikkeling van de norm om te bepalen of waterbodems te voedselrijk zijn is afgerond. In 2026 worden de eerste hotspots in het stedelijke gebied van Lelystad en Zeewolde gebaggerd conform de maatregel uit Doelen Overige Wateren (AB september 2021). De verdere uitvoering van deze maatregel vindt de komende jaren plaats.

Voor de muskusrattenbestrijding is de landelijk afgesproken solidariteitsfinanciering geëvalueerd om de volgende stap te bepalen. Aanvullend wordt ook besproken op welke wijze de benodigde bestrijdingscapaciteit in West- en Midden-Nederland kan worden versterkt, om zo de landelijke doelstelling van terugdringing tot de landsgrens in 2034 te realiseren. In die gebieden lopen de vangsten op. Mogelijk heeft dit vanaf 2028 een financieel effect.

De afronding van de renovatie van gemaal Smeenge is uitgesteld naar 2027. Om risico's bij het droogzetten van het gemaal te ondervangen is bij de voorbereiding op de werkzaamheden besloten om 1 pomp in 2026 te renoveren en de andere pomp in 2027. Daarmee is afgeweken van de planning om het gemaal in 2026 in z'n geheel te renoveren maar beheersen we risico's door buiten het stormseizoen te werken en is er voldoende tijd om tussentijdse testen uit te voeren. Diverse betonrenovaties en het schilderwerk zijn in 2026 wel uitgevoerd.

Voorkomen van wateroverlast en watertekort
Na een intensief participatietraject afgelopen twee jaar met gemeenten en provincie lag de ontwerp beleidsregel 'Compensatie toename verharding en versnelde afvoer' dit voorjaar ter inzage. Het waterschap ontving vijf zienswijzen op de herziening van deze beleidsregel. Deze zienswijzen zijn verwerkt in een Nota van Antwoord en Inspraak. Op een aantal punten heeft het tot aanscherping van het ontwerp beleid geleid. In september wordt de beleidsregel voor besluitvorming voorgelegd aan het college, tegelijkertijd met de actualisatie van de Waterschapsverordening. Met de herziening van deze beleidsregel sluit de beleidsregel beter aan op de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast biedt de beleidsregel straks ruimte voor nieuwe technische mogelijkheden om de gevraagde waterberging vorm te geven.

Bodemdaling kwam in het eerste halfjaar van 2026 op meerdere manieren aan bod bij het waterschap. Zo is volop gewerkt aan het opstarten van pilots in het kader van het Gebiedsproces Bodemaling Flevoland. In de Noordoostpolder en het gebied rondom de Dodaarsweg bij Zeewolde is gestart met het plaatsen van grond- en oppervlaktewaterpeilbuizen en werden enkele kavelsloten geherprofileerd. Het waterschap stemde ook regelmatig af met adviesbureaus, ingelanden, provincie en gemeenten over praktische en organisatorische vraagstukken in relatie tot het gebiedsproces.

In 2025 voerde de Rekenkamer van Waterschap Zuiderzeeland een onderzoek uit naar de bestuurlijke samenwerking tussen provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland, Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen bij de aanpak van bodemdaling. Het rapport met bevindingen, conclusies en aanbevelingen is in juni 2026 besproken in de vergadering van het Algemeen Bestuur. Het rapport wordt in het najaar van 2026 opnieuw aangeboden aan het Algemeen Bestuur, met een aanvullende toelichting op de opvolging van de aanbevelingen in het rapport.

De rapportage over de toetsing van het watersysteem aan de regionale wateroverlastnormen is opgeleverd. Uit de toetsing blijkt dat voornamelijk in het zuidelijk deel van de Noordoostpolder knelpunten zijn. Het zogenaamde bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord voldoet bijvoorbeeld niet aan de norm. Daarnaast wordt in stedelijk gebied de norm op enkele plaatsen overschreden. Het rapport is, na vaststelling door het college, verzonden naar Gedeputeerde Staten van provincies Flevoland, Fryslân en Overijssel. Het waterschap inventariseert in 2026 en 2027 per knelpunt welke vervolgstappen mogelijk zijn. Vervolgens wordt op basis van kosteneffectiviteit een afweging gemaakt welke vervolgstappen wenselijk zijn. Dit wordt verwerkt in een plan van aanpak. Het Algemeen Bestuur wordt over het plan van aanpak geïnformeerd. Indien uit het plan van aanpak beleidsmatige of budgettaire voorstellen voortkomen, worden die ter besluitvorming voorgelegd.

Waterkwaliteit verbeteren
Begin 2026 adviseerde het waterschap de provincie in te stemmen met de voorgestelde actualisatie van KRW-doelen voor de biologische parameters en de normen voor algemeen fysisch-chemische parameters. De provincie stemde eind maart in met dit advies.

Alle voor 2027 verplichte KRW maatregelen zijn gereed, behalve de vispassage bij gemaal De Blocq van Kuffeler. De planuitwerkingsfase voor deze vispassage is gestart. De passage is naar verwachting in 2029 gereed. Het vervangen van de gecreosoteerde oevers hoeft pas later afgerond te zijn.
Het waterschap doet alles wat binnen zijn mogelijkheden ligt om de KRW-doelen in 2027 te halen. Met name chemische stoffen zijn een punt van zorg voor het halen van de KRW-doelen. Voor de aanpak van deze stoffen zijn vooral maatregelen van andere overheden nodig, zoals het Rijk en de provincie. Dit betekent dat we in 2027 niet aan alle KRW-normen voldoen.

De herijking van het Actieplan Bodem en Water (ABW) is afgerond. Het programma hanteert de doelsturing. Dit is een systeem waarbij de overheid vaste milieudoelen vaststelt en boeren de vrijheid krijgen om te kiezen welke maatregelen ze inzetten om die doelen te bereiken. In samenspraak met de provincie wordt de komende periode nagegaan op welke manier het programma kan gaan samenwerken met het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied. Het ABW kende in het voorjaar 2026 aan drie landbouwinitiatieven een incidentele subsidie toe.

De Rekenkamer doet onderzoek naar de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen van Waterschap Zuiderzeeland en Waterschap Vallei en Veluwe. De planning van de Rekenkamer is om dit voor de verkiezingen in 2027 af te ronden.

3.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen zijn afkomstig uit de vastgestelde Begroting en Meerjarenraming 2026-2030. Ter vergelijking zijn ook de bijbehorende symbolen uit de Bestuursrapportage 2025 opgenomen.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
Beheren en onderhouden van het watersysteem: de watergangen, de gemalen en de kunstwerken (doorlopend).	☺	☺
Actualiseren van peilbesluiten (doorlopend). *<u>Toelichting:</u> Het waterschap inventariseerde en evalueerde begin 2026 de uitvoering van de peilbesluiten. Uit de evaluatie blijkt dat in een groot deel van het gebied de dagelijkse praktijkpeilen voldoen aan de peilbesluiten. Tegelijkertijd blijkt dat een aantal acties nodig is voor de gebieden waar het peil afwijkt van hetgeen gesteld is in de peilbesluiten. Ook is nodig het proces waarlangs dit tot stand komt te verbeteren. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld en het Algemeen Bestuur is gevraagd om extra capaciteit om dit proces van actueel houden en uitvoering van de peilbesluiten te borgen.*	😐	😐
Terugdringen van invasieve exoten om ongewenste effecten op het watersysteem en de waterkeringen te beperken (doorlopend).	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		
Renoveren gemaal Smeenge (2026). *<u>Toelichting:</u> De afronding van de renovatie van gemaal Smeenge is uitgesteld naar 2027 om risico's bij het droogzetten van het gemaal te ondervangen.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Renoveren gemaal Smeenge (2027).*	😐	☺
Vertalen van de doelen voor biodiversiteit naar het regulier beheer en onderhoud van het watersysteem (2027), bijvoorbeeld ondersteuning van de pilot slootkantbeheer, het aanpassen van het maaibeheer om de ecologische impact te vergroten en het aanleggen van faunapassages in duikers (voor bijvoorbeeld otters) waar dit mogelijk is.	☺	☺
Ontwikkelen van een norm om te beoordelen of waterbodems te voedselrijk zijn (2027).	√	☺
De wijze waarop watergangen worden onderhouden wordt geëvalueerd en waar mogelijk herzien (2027).	☺	😐
Plan van aanpak opstellen voor het actualiseren van peilbesluiten (2027).	☺	-

Maatregelen Voorkomen van wateroverlast en watertekort	2026	Vergelijk: 2025
Tijdgebonden maatregelen:		
Actualiseren van het beleid 'compensatie verharding' zodat het aansluit bij de gevolgen van klimaatverandering en ruimte biedt voor nieuwe technische mogelijkheden (2026).	☺	☺
Deelname aan uitvoering Gebiedsproces bodemdaling Flevoland (2026-2028).	☺	-
Opvolging uitkomsten watersysteemtoets (2026-2027).	☺	-

Maatregelen Waterkwaliteit verbeteren	2026	Vergelijk: 2025
Tijdgebonden maatregelen:		
Uitvoeren van alle voor de KRW verplichte maatregelen (2027): - vispasseerbaar maken van gemaal De Blocq van Kuffeler (2027), - vervangen van gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder (uiterlijk 2039 gereed). *<u>Toelichting:</u> De vispassage bij De Blocq van Kuffeler is naar verwachting gereed in 2029.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Uitvoeren van alle verplichte KRW-maatregelen:* *- vispasseerbaar maken van gemaal De Blocq van Kuffeler (2029),* *- vervangen van gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder (uiterlijk 2039 gereed).*	😐	☺
Opstellen KRW-uitzonderingsbepalingen voor SGBP4 (2027).	☺	-
Opstellen KRW-maatregelenprogramma voor SGBP4 (2027).	☺	-
Uitvoeren van maatregelen (onderzoek, uitvoering en beheer) m.b.t. 'overige wateren' en monitoren en evalueren of daarmee het doel bereikt wordt (2027).	☺	☺
Uitvoeren van het Actieplan Bodem en Water samen met de agrarische sector en de provincie (2027).	☺	☺
Uitvoeren van de vervolgaanpak nieuwe stoffen (2027).	☺	☺
Onderzoeken mogelijkheden van maatwerk in de Waterschapsverordening om emissies in landelijk en stedelijk gebied te verminderen (2026). *<u>Toelichting:</u> Het onderzoek naar mogelijkheden van maatwerk en beoordeling van de kansrijkheid van deze mogelijkheden is lopend. Dit onderzoek wordt in 2027 afgerond, inclusief het aanbieden van de bestuurlijke keuzes.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Onderzoeken mogelijkheden van maatwerk in de Waterschapsverordening om emissies in landelijk en stedelijk gebied te verminderen (2027).*	😐	☺
Uitvoeren van de immissietoets voor KRW-relevante stoffen (uitgezonderd stikstof en fosfor) voor de waterzuiveringen (2026).[2]	☺	-
Onderzoek naar emissies en bronnen hiervan in stedelijk gebied en handelingsperspectief om deze terug te dringen (2026). *<u>Toelichting:</u> Dit onderzoek is lopend en geeft input aan de mogelijkheden van maatwerk in de Waterschapsverordening. Het deelonderzoek naar hemelwater was niet mogelijk door droogte afgelopen zomer. Ook bleek uit de KRW dat het nodig is om een andere bron (riooloverstorten) te onderzoeken. Daarom wordt het onderzoek afgerond in 2027.* *<u>Nieuwe maatregel:</u> Onderzoek naar emissies en bronnen hiervan in stedelijk gebied en handelingsperspectief om deze terug te dringen (2027).*	😐	☺

De maatregelen voor het speciaal exploitatieproject Zoetwaterbeschikbaarheid zijn in de volgende paragraaf gerapporteerd.

[2] Het ministerie laat landelijk immissietoetsen uitvoeren bij alle waterzuiveringen. Om deze reden pakt het waterschap de uitvoering van de toetsen niet meer zelf op. Het waterschap is betrokken in dit landelijke proces.

3.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Speciaal exploitatieproject	Programma
Vervangen behandelde oeverconstructies (VBOC)	**Voldoende en gezond water**

Wat is het doel van dit project?
Op 23 november 2022 stemde het Algemeen Bestuur in met het vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiing, voortkomend uit het maatregelenpakket behorend bij het derde KRW Stroomgebiedbeheerplan. Elke vier jaar vindt een bestuurlijke evaluatie plaats. De eerste bestuurlijke evaluatie is in de tweede helft van 2026.

Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?
Op verzoek van het Algemeen Bestuur is de vervanging aangemerkt als een speciaal project omdat er sprake is van een hoger risicoprofiel in combinatie met een grote financiële omvang. De vervangingsopgave en de vervangingswijze zijn gebaseerd op de nu beschikbare kennis en ervaringen. Het te vervangen areaal oeverbeschoeiing is echter omvangrijk en de uitvoeringsperiode kan oplopen tot 18 jaar. Om rekening te kunnen houden met de nieuwe inzichten op het gebied van de KRW, ervaringen met de vervanging en de effecten op de waterkwaliteit wil het Algemeen Bestuur kunnen bijsturen. Daarnaast zijn de kosten door de doorlooptijd van bijna twee decennia op lange termijn onzeker.

Wat hebben we gedaan in 2026 en wat gaan we nog doen?
In 2026 wordt ruim 14 kilometer oeverbeschoeiing vervangen in diverse tochten. Het betreft beschoeiingen in de Westermeertocht, Klutentocht, Ramstocht, Noordermeertocht, Espelerdwars D-tocht en de Hannie Schafttocht. Het aantal geplande kilometers ligt in 2026 hoger dan de door het Algemeen Bestuur vastgestelde planning (10 kilometer per jaar). Dit komt omdat een deel van de werkzaamheden al was opgenomen in de meerjarenonderhoudsplannen omdat de beschoeiingen op basis van hun levensduur al aan vervanging toe waren. De werkzaamheden verlopen soepel.
Voor 2027 is geen nieuwe nulmeting gestart. Dit komt omdat de geplande werkzaamheden in dezelfde tochten plaatsvinden als in 2026. De metingen die in 2025 zijn gestart blijven doorlopen nadat de werkzaamheden in de betreffende tocht zijn afgerond. De meetgegevens worden gebruikt voor de tussentijdse evaluaties. Naast het uitvoeren van werkzaamheden in het veld is ook een start gemaakt met de eerste bestuurlijke evaluatie. Deze wordt eind 2026 aan het Algemeen Bestuur aangeboden.

Wat heeft het tot nu toe gekost in 2026 en wat gaat het nog kosten?
Het vervangen van behandelde oeverbeschoeiingen wordt gefinancierd vanuit de exploitatiebegroting. De verwachte hoeveelheden en kosten van de werkzaamheden worden jaarlijks geactualiseerd en aan het college voorgelegd via het Meerjarenonderhoudsplan Waterbeheer. De financiële effecten worden daarna volgens het reguliere proces aan het Algemeen Bestuur aangeboden via de Kadernota.

In de eerste jaren van het project nam de vervangingsopgave jaarlijks toe tot gemiddeld 10 kilometer per jaar vanaf 2026. De eerste projectjaren bleef de vervanging van gecreosoteerde oeverbeschoeiing binnen de begrote kosten. Dit kwam omdat het aandeel traditioneel beschoeide oevers (goedkoper in aanleg) groter bleek dan verwacht. Daar waar mogelijk worden altijd duurzame oevers aangelegd. In 2024 is voor het eerst een duurzame oever in het kader van het project aangelegd. Hierbij zijn de kengetallen voor de aanleg van duurzame oevers geactualiseerd. Door inflatie zijn de kengetallen voor aanleg van zowel duurzame oevers als traditioneel beschoeide oevers gestegen. De inflatie is middels de interne inflatieruimte reeds toegevoegd aan de lopende begroting. Daarmee passen de werkzaamheden in 2026 binnen de vastgestelde meerjarenbegroting.

Speciaal exploitatieproject en speciale investering	Programma
Zoetwaterbeschikbaarheid	**Voldoende en gezond water**

Wat is het doel van dit project?
Doel van het uitvoeringsprogramma Zoetwaterbeschikbaarheid is 'zorgen dat we goed zijn voorbereid op situaties waarin minder water of water van minder goede kwaliteit beschikbaar is'.
Operationele doelen:
Vergroten bewustwording en inzicht over zoetwaterbeschikbaarheid;
Zuinig zijn met het gebruik van zoetwater;
Meer zoetwater vasthouden;
Beschikbare zoetwater anders verdelen;
Voorbereiden op periodes dat er minder zoetwater beschikbaar is.

Waarom is dit project speciaal?
Het uitvoeringsprogramma Zoetwaterbeschikbaarheid is speciaal vanwege het maatschappelijk belang van het uitvoeringsprogramma.

Wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?
Het is een omvangrijk uitvoeringsprogramma dat een groot beroep doet op de inzet van medewerkers. Voor een tijdige uitvoering is het belangrijk dat capaciteit en planning goed op elkaar worden afgestemd.
Het tempo waarmee de watervraag en klimaat zich ontwikkelen is ongewis. Dat geldt daarmee ook voor de mate waarin de voorgenomen maatregelen effect sorteren.

Wat hebben we gedaan in 2026 en wat gaan we nog doen?
Focus dit jaar ligt op twee grote projecten uit het uitvoeringsprogramma: Meer zoetwater vasthouden en Pilot Eendentocht/Meerkoetentocht

Na een intensief proces met de aangelanden van de Eendentocht zijn alle betrokkenen akkoord met het plaatsen van een stuw in de Eendentocht. Er is gestart met het maken van het ontwerp voor de stuw in de Eendentocht. We treffen de benodigde voorbereidingen om de stuwen voor het groeiseizoen van 2027 te plaatsen.

Er is een intern projectteam gevormd dat met de brede welvaart analyse aan de slag gaat en er is een uitvraag in de markt gezet. Inmiddels is de opdracht gegund en de analyse gestart. Eind van het jaar is de analyse vergevorderd zodat de resultaten nog in de huidige bestuursperiode met het Algemeen Bestuur kunnen worden gedeeld.

Daarnaast werken we aan en vergroten bewustwording en inzicht over zoetwaterbeschikbaarheid Dit is het laatste onderzoeksjaar van 'zicht op zout', een meetcampagne om meer zicht op en inzicht in het zoutgehalte en handelingsperspectieven te krijgen.

Meer zoetwater vasthouden
We zijn in gesprek met Staatsbosbeheer over een pilot om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden om en meerwaarde van meer water vasthouden in natuurgebieden.
Daarnaast zijn we nauw betrokken bij de voorbereidingen voor de volgende planperiode van het Deltaprogramma. Ambitie is om de waterbuffer in het IJsselmeergebied te vergroten. Dit draagt bij aan de zoetwaterbeschikbaarheid in ons beheergebied.

Maatregelen Speciaal exploitatieproject Zoetwaterbeschikbaarheid	2026	Vergelijk: 2025
Tijdgebonden maatregelen:		
Uitvoeren uitvoeringsprogramma Strategie Waterbeschikbaarheid.[3]	☺	◇

[3] In de maatregel in de B&MR 2026-2030 werd als voorbeeld de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht genoemd. Dit voorbeeld is niet meer opgenomen in de maatregel, omdat de pilot ook apart als maatregel is opgenomen.

Realiseren van stuwen in het gebied Eendentocht/Meerkoetentocht (2026). *<u>Toelichting:</u> De stuwen worden in 2027 geplaatst, streven is om dit voor het groeiseizoen te doen.* *<u>Nieuwe maatregel:</u>* Realiseren van stuwen in het gebied Eendentocht / Meerkoetentocht (2027).	😐	-
Maatschappelijke kosten/baten analyse naar slimmer verdelen van zoetwater (afronding in 2026, bestuurlijk delen in 2027).	☺	-

Wat heeft het tot nu toe gekost in 2026 en wat gaat het nog kosten?
Het Algemeen Bestuur heeft in juni 2025 de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid vastgesteld. Het project wordt uitgevoerd binnen de hierin vastgestelde budgettaire kaders.

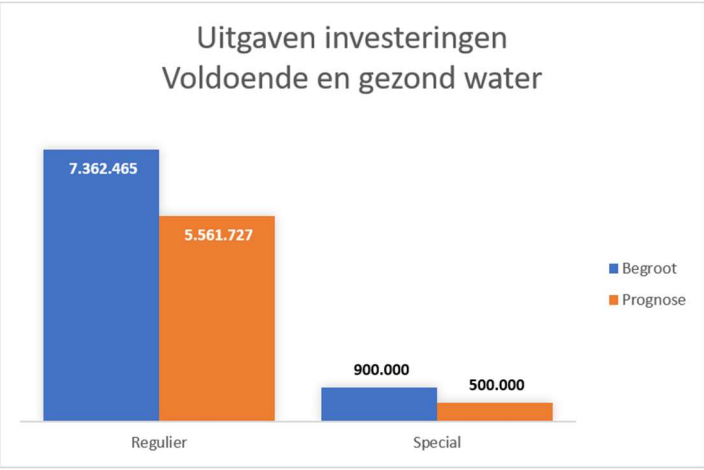
Een deel van het beschikbare budget bestaat uit bestemmingsreserves. Door vertraging in de uitvoering worden deze middelen in 2026 niet ingezet. Naar verwachting worden de bestemmingsreserves in 2027 en 2028 ingezet. Daarmee heeft dit gevolgen voor de fasering van de inzet van de beschikbare middelen en leidt het vooralsnog niet tot een wijziging van de vastgestelde budgettaire kaders.

3.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2026 VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Stand van zaken investeringen 2026
In de Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2030 zijn er dertien investeringen opgenomen die in 2026 starten. Hiervan zijn acht projecten inmiddels gestart. Eén project (vervanging FO Gemaal Blocq van Kuffeler) is uitgesteld naar 2028/2029. Dit project staat op de investeringsplanning omdat de reserve-onderdelen tot een bepaalde datum gegarandeerd zijn. Jaarlijks wordt getoetst of dat nog het geval is tot aan de geplande vervangingsdatum. Het is dit jaar gebleken dat voor de bestaande Frequentie Omvormers tot en met 2029 reserve-onderdelen zijn gegarandeerd. Daarnaast zijn er nog vier projecten die later dit jaar starten, namelijk Watersysteem verbetering Zuidert Emmeloord, Bootinlaten ZOF, Renovatie krooshekreinigers ZOF en Gemaal Wortman vervangen uitlaatdempers.

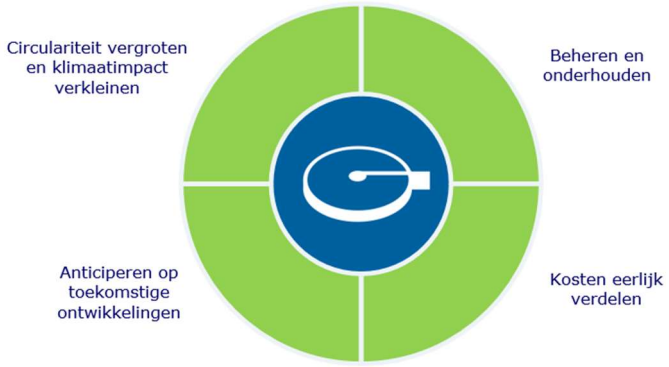
Investeringen B&MR *jaarschijf 2026*	**Te starten in 2026**	**Gestart**	**Nog te starten**	**Uitgesteld**
Regulier	12	7	4	1
Special	1	1	0	0
Totaal	**13**	**8**	**4**	**1**

Geplande investeringsuitgaven 2026
In onderstaande staafdiagram is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst in reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot).

Door een langere aanloop van de speciale investering pilot Eendentocht-Meerkoetentocht (onderdeel van Zoetwaterbeschikbaarheid) is een deel van het krediet doorgeschoven naar 2027. Bij de reguliere investeringen zijn de geprognosticeerde uitgaven € 1,8 miljoen lager. Bij een aantal investeringen zoals twee stuwen stedelijk water Zeewolde, vispassage Blocq van Kuffeler, tochtbruggen NOP en renovatie krooshekreinigers ZOF is de planning gewijzigd en is een deel van de verwachte uitgaven doorgeschoven naar 2027. Bij projectverbetering afwatering Lisdoddepad blijkt het ontwerp op de huidige locatie niet realiseerbaar te zijn en moet een nieuw ontwerp gemaakt worden in het najaar van 2026, hierdoor schuift het krediet voor de uitvoering door naar 2027.

4. Programma Schoon, gezuiverd water

Beheren en onderhouden
Voorbeelden van revisies van zuiveringsonderdelen zijn de twee WKK's en de voorbezinktank op de AWZI Tollebeek, de slibcontainers op de AWZI Lelystad en het harkrooster op de AWZI Dronten. Op de AWZI Zeewolde is daarnaast een loods geplaatst voor onder andere de opslag van materiaal voor het beheer van het transportstelsel. Ook zijn daar in het kader van veilig werken de hijs- en rescuedavits gereviseerd. De zuiveringsprestatie, de mate waarin de AWZI's in staat zijn de belangrijkste afvalstoffen, stikstof, fosfor en zuurstofbindende stoffen uit het water te halen wordt op alle zuiveringen behaald.

De renovatie van rioolgemaal Emmeloord-Noord is uitgesteld vanwege een herziening van de prioriteitstelling. Omdat gelijktijdig met deze renovatie een lanceerstuk voor een Pipeline Inspection Gauge (PIG) zou worden gerealiseerd, is ook de inspectie van de betreffende persleiding doorgeschoven. De inspecties van persleidingen PL230 en PL235 in Almere zijn inmiddels uitgevoerd. De verkregen inspectiedata worden momenteel geanalyseerd. Beide persleidingen maken daarnaast deel uit van het faalkansmodelonderzoek waaraan het waterschap deelneemt. In dit kader is dit jaar een samenwerkingsovereenkomst (SOK) ondertekend. Voor dit jaar staat ook de analyse van de proefstukken van de persleidingen PL230 en PL820 (Noordoostpolder) gepland. De resultaten hiervan worden, in combinatie met de inspectiegegevens, gebruikt om het inzicht in de technische staat van de persleidingen verder te vergroten.

Het project booster gemaal Ouverture bevindt zich in de afrondende fase. Het gemaal is momenteel nog in eigendom van de gemeente Almere. Na oplevering vindt de overdracht aan het waterschap plaats. Het rioolgemaal Swifterbant (RG 620) wordt voorzien van een nieuwe pompinstallatie.

Na eerdere vertraging staat de planning voor het op orde brengen van de P&ID's (processchema's van onze installaties) opnieuw onder druk, door krapte in specialistische capaciteit. We zetten in op extra capaciteit en verkennen daarnaast een alternatieve aanpak, waarbij de P&ID's per renovatie op orde worden gebracht.

Kosten eerlijk verdelen
De ontwikkeling gedurende de afgelopen jaren is weergegeven in onderstaande tabel waaruit blijkt dat voor heel Zuiderzeeland de discrepantie onder het doel van het landelijk gemiddelde van 15% ligt. Tussen haakjes de waarden zoals in 2025 gerapporteerd.

2016	2019	2021	2022	2023	2024	2025
29%	21%	19%	(13%) 12%	(13%) 12%	(13%) 12%	12%

Voor 2022 is de discrepantie definitief vastgesteld. Voor 2023 en 2024 geldt dat deze nog niet definitief is vastgesteld, maar wel is bijgesteld op basis van nieuwe informatie. Voor 2025 is de verwachting op basis van voorlopige waarden dat deze uitkomt rond de 12%
De discrepantie voor de AWZI Tollebeek is nog steeds hoog en heeft de volle aandacht. Er zijn acties in gang gezet in samenwerking met de gemeente Urk en de Omgevingsdienst om hier meer grip op te krijgen. Dan gaat het onder andere om bedrijfscontroles naar de werking van vetvangers.

Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

Er zijn dit jaar weer twee afvalwaterakkoorden gesloten, met de gemeente Dronten en Lelystad in navolging op die van Urk en Almere. Met de gemeenten Zeewolde en Noordoostpolder lopen gesprekken om tot afspraken te komen in de afvalwaterketen.
In Almere wordt de PL280 aangelegd (een nieuwe persleiding vanaf de A6 tot aan de zuivering). De realisatie verloopt voorspoedig.

De slibdrooginstallatie bij HVC is in april in gebruik genomen. Naar verwachting werkt de installatie in het derde kwartaal volledig. Het gedroogde zuiveringsslib wordt verwerkt tot granulaat. Dat granulaat wordt gebruikt als biobrandstof, onder andere in de cementindustrie. Zoals in het Algemeen Bestuur van september is gemeld, zorgen de vertraging bij de slibdrooginstallatie, het langer openhouden van de slibverwerkingsinstallatie in Dordrecht en de achterstand in de verwerking van eindslib voor hogere kosten.

Landelijk is er al langer te weinig capaciteit voor de eindverwerking van zuiveringsslib. Daarom is het Nationaal Robuust Plan Slibeindverwerking geactiveerd en wordt slib ook opgeslagen. Waterschappen en slibverwerkers zoeken naar extra mogelijkheden voor slibreductie en opslag. Ook spreken zij met het Rijk over andere vormen van opslag. Waterschap Zuiderzeeland heeft het zuiveringsslib tot nu toe steeds kunnen afzetten. Naar verwachting blijft dat ook de komende periode mogelijk.

Om het afvalwatersysteem op orde te houden en tijdig te kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen, werken we aan verschillende korte en middellange termijn scenario’s van bron tot aanpassing van een AWZI in relatie tot de industriële ambities van Urk. De situatie rond de AWZI Tollebeek is complex, omdat meerdere factoren van invloed zijn op de beschikbare en benodigde capaciteit. De restcapaciteit is momenteel beperkt, maar biedt nog voldoende ruimte om de groei van het aantal woningen op te vangen. Door een tekort aan drinkwater voor bedrijven is de groei van de afvalwateraanvoer de komende jaren naar verwachting beperkt. Tegelijkertijd zijn de industriële ambities, met name op Urk, groot. Deze gaan dan over de middellange termijn in relatie tot het oplossen van het drinkwaterprobleem. Daarnaast spelen discrepantie en vetproblematiek een belangrijke rol. We werken samen met de gemeente en de Omgevingsdienst. Via vergunningverlening, toezicht en handhaving nemen we maatregelen bij de bron.

Voor de capaciteitsuitbreiding van de AWZI Dronten is een studie naar mogelijke maatregelen uitgevoerd. De voorkeursvariant die hieruit naar voren is gekomen, wordt nader uitgewerkt en vormt de basis voor de verdere uitwerking tot een ontwerp. Op basis hiervan kunnen de benodigde investeringen beter in beeld worden gebracht, als input voor de bestuurlijke besluitvorming. De maatregelen worden daarbij in samenhang met ontwikkelingen en maatregelen bij andere AWZI’s bekeken. Bij de prioritering en de inzet van interne capaciteit speelt met name de planning van de maatregelen op de AWZI Tollebeek een belangrijke rol.

Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen
In de Visie Circulariteit wordt water erkend als grondstof. Vanuit dit uitgangspunt zijn we gestart met een eerste project voor het hergebruik van een beperkte hoeveelheid effluent van de AWZI Lelystad in het productieproces van een betonfabriek. De haalbaarheidsstudie is dit jaar positief afgerond. Naar verwachting wordt het project in 2027 uitgevoerd.

Via Waterlab ondersteunen we verschillende initiatieven voor slimmer watergebruik. Zo verminderen we de druk op drinkwater én op het afvalwatersysteem. We zijn gestart met een pilot bij een groentefabriek. Daar onderzoeken we hoe naspoelwater opnieuw kan worden gebruikt. Daardoor hoeft dit water niet meer naar de riolering. Voor de visindustrie onderzoeken we hoe vetten uit afvalwater kunnen worden afgevangen en hergebruikt. Bij Lelystad Airport verkennen we of regenwater kan worden opgeslagen. In de zomer kan dit water dan opnieuw worden gebruikt. Dat helpt bij droogte.

Ook binnen de Samenwerking Afvalwaterketen Flevoland zijn in 2026 verschillende onderzoeken gestart. Zo werken we aan het hemelwaterbeleid en het RIANT-onderzoek, waarmee we indirecte lozingen beter willen kunnen detecteren. Daarnaast wordt het beleid voor IBA’s herzien. Hierbij trekken we samen op met de gemeenten.

Binnen het gebiedsproces Noordelijk Flevoland ligt de trekkersrol inmiddels bij de betrokken bedrijven. De overheden vervullen daarbij een faciliterende rol. Samen wordt gewerkt aan oplossingen die bijdragen aan een toekomstbestendig drinkwater- en afvalwatersysteem.

Samen met Vitens onderzoeken we hoe we het watersysteem voor de toekomst kunnen beschermen. Dat doen we met provincies en waterschappen in het Vitens-gebied.

Dit gebeurt binnen het project Tussenruimte. In dit project kijken we naar afspraken over het gebruik van water. Een belangrijk onderwerp is brondiversiteit. Dat betekent dat we ook kijken naar andere waterbronnen, zoals oppervlaktewater en gezuiverd afvalwater

Samen met de gemeente Almere werken we aan de ambitie om bij de ontwikkeling van Pampus drinkwater uitsluitend voor consumptiedoeleinden te gebruiken. Hiervoor wordt onder andere onderzocht of grijswater kan worden ingezet voor toiletspoeling. Daarnaast worden innovatieve mogelijkheden voor de financiering van de realisatie hiervan verkend.

4.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA SCHOON, GEZUIVERD WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen zijn afkomstig uit de vastgestelde Begroting en Meerjarenraming 2026-2030. Ter vergelijking zijn ook de bijbehorende symbolen uit de Bestuursrapportage 2025 opgenomen.

Maatregelen Beheren en onderhouden	**2026**	**Vergelijk: 2025**
Doorlopende maatregelen:		
Beheren en onderhouden van bestaande installaties en zuiveringen en rioolgemalen (doorlopend).	☺	☺
Uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan bestaande persleidingen op basis van slimme inspecties (doorlopend). *<u>Toelichting:</u> de uitvoering van persleidingbeheerplan loopt. De aanwezige specialistische kennis op dit vakgebied wordt structureel overvraagd door veroudering van eigen persleidingen en door advies en toezicht op aanpassing en uitbreiding van ondergrondse infrastructuur van derden. Om opvolging te geven aan inspectie-uitkomsten en de daaruit volgende werkzaamheden planmatig te doen, is het Algemeen Bestuur in september gevraagd om extra capaciteit.*	😐	☺
Het uitvoeren van werkzaamheden aan het afvalwatersysteem om te zorgen dat er blijvend voldoende capaciteit beschikbaar is voor het transport en de zuivering van afvalwater (doorlopend).	☺	-
Tijdgebonden maatregelen:		
Evalueren beleid afvalwater buitengebied (IBA's) gereed derde kwartaal 2027.	☺	☺

Maatregelen Kosten eerlijk verdelen	**2026**	**Vergelijk: 2025**
Doorlopende maatregelen:		
Uitvoeren van metingen en extra monitoring in gebieden met de hoogste discrepantie (doorlopend).	☺	☺
Versterken van de externe samenwerking met de belastinginner (GBLT), de omgevingsdienst en de gemeenten (doorlopend).	☺	☺
Communiceren over de acties die we gaan ondernemen om de discrepantie terug te brengen en het gesprek aangaan met provincie, gemeenten en bedrijfsmatige lozers in ons beheergebied (doorlopend).	☺	😐

Maatregelen Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen	**2026**	**Vergelijk: 2025**
Doorlopende maatregelen:		
Actualisatie integrale aanpak afvalwater Zuiderzeeland Strategie afvalwaterketen (doorlopend).	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		

Opstellen van afvalwaterprognoses en vastleggen afspraken in bestuursovereenkomsten samen met gemeenten (uiterlijk 2027).	☺	☺
Uitbreiden van onze transportsystemen om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag door toename woningen/bedrijven (doorlopend), bijvoorbeeld de aanleg van transportleiding Oosterwold (2026).	☺	☺
De capaciteit van de AWZI's is op orde en maatregelen in beeld gebracht en worden gerealiseerd voor Almere (2027).	☺	😐
Realiseren van nazuivering van microverontreiniging en medicijnresten op AWZI Almere (2027).	☺	☺
Bepalen van een vervolgaanpak voor het verwijderen van microverontreinigingen en medicijnresten voor de overige AWZI's (2027).	☺	☺
Diverse pilotonderzoeken om te kunnen blijven voldoen aan de KRW voor wat betreft de effluentkwaliteit van de AWZI's. *Toelichting: Op dit moment lopen er geen pilots. We onderzoeken dit jaar hoe we een vervolg geven aan het DEX-filter onderzoek (verwijdering van microverontreinigingen).*	😐	☺
Onderzoek naar aanvoer van microverontreiningen en verwijdering ervan op AWZI's (2027).	☺	☺

Maatregelen Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen	**2026**	**Vergelijk: 2025**
Doorlopende maatregelen:		
Werken aan nieuwe sanitatieconcepten samen met bedrijven, overheden en het drinkwaterbedrijf (doorlopend), bijvoorbeeld Waterlab.	☺	☺
Tijdgebonden maatregelen:		
Onderzoek naar ontstaan van lachgas en ontwikkelingen van maatregelen voor reductie (2027).	☺	☺
In 2026 ontvangt het Algemeen Bestuur de uitkomsten van de business case voor de terugwinning van cellulose op AWZI Zeewolde.	√	☺
In 2027 ontvangt het Algemeen Bestuur een voorstel voor klimaatmaatregelen op de AWZI Almere.	☺	☺

4.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN SCHOON, GEZUIVERD WATER

Speciale investering	**Programma**	**Financieel**	**Planning**
AWZI Almere fit for the future	**Schoon, gezuiverd water**	**Geheim verklaard door DenH op 23-01-2024**	**Afronding: 2026**

Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	**X** Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond

Kaders / doelstellingen:

- Vergroten capaciteit AWZI Almere;
- 20% slibreductie in 2030 ten opzichte van 2018;
- Productie van duurzame energie door het opwerken van biogas naar groen gas met CO_2-terugwinning en het winnen van struviet als grondstof;
- Schoner oppervlaktewater, verwijdering van microverontreinigingen;
- In kaart brengen aanpak van een klimaatneutrale AWZI Almere als bijdrage in ZZL klimaatneutraal in 2050;
- Bijdrage in CO_2 reductie van 55% in 2030 t.o.v. 1990;
- Behouden/vergroten van biodiversiteit.

Vanuit onderstaande eerder vastgestelde beleidskaders is een aanpak vastgesteld voor dit project:

- Waterbeheerprogramma;
- Energiestrategie;
- Klimaataanpak;
- Integrale Aanpak Afvalwaterketen Zuiderzeeland (actualisatie 2023).

Om het zuiveringsslib op een robuuste manier te kunnen blijven verwerken, is een groot deel van de sliblijn aan vervanging toe. Om het groeiend aanbod van afvalwater in de toekomst te kunnen blijven verwerken moet de capaciteit van de AWZI, inclusief de sliblijn, worden vergroot. Aangezien zowel slib vanuit Almere als onder andere Zeewolde hier verwerkt kan worden moet de sliblijn vergroot worden. Ook is het wenselijk om maatregelen op de AWZI's toe te passen voor het verwijderen van microverontreinigingen uit het afvalwater.

Toelichting voortgang 2026
In de vergadering september jongstleden heeft het Algemeen Bestuur een update ontvangen over de AWZI Almere, waarin is ingegaan op de stand van zaken en ook de financiën. De voortgang is hieronder op hoofdlijnen weergegeven.

Bouwwerkzaamheden:
De bouwwerkzaamheden hebben een kleine vertraging opgelopen, maar vorderen nu gestaag. De gistingstanks zijn civieltechnisch bijna gereed en het nieuwe Ephyra machinegebouw is gereed. De ombouw van de nabezinktank is uitgevoerd, maar heeft meer inspanning gekost omdat de betonkwaliteit slechter was dan verwacht. Gelijktijdig zijn er ook herstelwerkzaamheden aan de vloer verricht. Er is begonnen met het leggen van kabels en leidingen. De eerste nieuwe centrifuge is in bedrijf genomen en de laatste nog te reviseren vijzel (in een centrifuge) is gereed. Naar verwachting is het opvoergemaal in Q3 gereed. De groengasinstallatie is geplaatst, afbouw van deze installatie wordt in Q3 afgerond.

Levering van warmte voor de gisting:
De warmte benodigd voor de gisting wordt geleverd door Vattenfall en dus niet door warmtebedrijf 'Energie Voor Elkaar' (EVE). EVE was niet in staat om tijdig de levering van warmte te realiseren

CO2 vervloeiing:
Naast de warmtelevering is ook een samenwerking onderzocht met het warmtebedrijf EVE met betrekking tot vervloeiing van CO_2. Dit omdat het warmtebedrijf plannen had om in de nabijheid van de AWZI Almere een veel grotere CO_2 vervloeiingsinstallatie te realiseren. Recent is gebleken dat de realisatie van een CO_2 vervloeiingsinstallatie bij het warmtebedrijf op kortere termijn zeer onzeker is geworden. Op dit moment worden daarom de mogelijkheden bekeken om alsnog een eigen CO_2 vervloeiingsinstallatie te realiseren. De planning is om dit najaar een subsidieaanvraag hiervoor in te dienen.

Planning:
De geschatte bouwtijd bij aanvang van dit project was ca. 24 maanden. Volgens de huidige prognose wordt de installatie in het eerste kwartaal van 2027 in bedrijf genomen. De vertraging tijdens de bouw blijft daarmee naar verwachting beperkt tot enkele maanden (2-3). Tegelijkertijd is in praktijk vooral de laatste bouwfase bepalend voor de uiteindelijke opleverdatum. In deze fase werken meerdere disciplines gelijktijdig aan dezelfde installaties en worden testen uitgevoerd waardoor enige onzekerheid in de planning blijft bestaan.
Het aantonen van de gas en waterdichtheid van de tanks moet nog plaatsvinden. Dit is een voorbeeld van een test die nog een (behoorlijke)vertraging kan geven.

Financiën:
De verwachting is dat de investering kan worden gerealiseerd binnen het beschikbare krediet. Het saldo van exploitatiekosten en -baten valt naar verwachting hoger uit dan oorspronkelijk geraamd, o.a. door minder subsidie-inkomsten. In de kadernota 2027-2031 is rekening gehouden met een kostenverhogend effect. De update van september laat ten opzichte van de inschatting uit de kadernota een beperkt voordeel zien.

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Aanpassing AWZI Zeewolde	**Schoon, gezuiverd water**	**€ 2.600.000 (uitvoeringskrediet)**	**2021-2025**

Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	**X** Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond

Kaders / doelstellingen:
Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Zeewolde, gericht op:

- Vergroting van de capaciteit van de AWZI met 10%-15%;
- Terugwinnen van cellulose en daarmee een bijdrage leveren aan circulariteit;
- In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Zeewolde.

Toelichting voortgang 2026
De fijnzeefinstallatie werkt nog niet continu. Dat komt door vet in het afvalwater. Het vet zet zich af op onderdelen van de fijnzeef. Dit jaar voeren we technische maatregelen uit. Daarmee verbeteren we de automatische reiniging van de installatie. Daardoor is minder handmatige reiniging nodig. Ook bespreken we met de leverancier welke verbeteringen nog mogelijk zijn. Daarnaast hebben we metingen gedaan in het transportstelsel. Zo willen we achterhalen waar het vet vandaan komt. Op basis daarvan bepalen we welke maatregelen nodig zijn.
Voor de ingebruikname van de installatie waren er bijna geen problemen met vet in de installatie. Ook in de pilots was dit probleem niet zichtbaar. Nu blijkt dat vet zich toch ophoopt op onderdelen van de fijnzeef.

Het ontwerp voor de celluloseopwerking is gereed en de afnemer zal hierin investeren. Het waterschap zal vervolgens deze installatie huren. De business case hiervan was dit jaar ter kennisname in het Algemeen Bestuur van 24 maart 2026. Dit jaar is intensief gewerkt aan de samenwerkingsovereenkomst. Deze is in de fase van afronding, zodat deze later dit jaar kan worden ondertekend. De planning is dat de opwerkinstallatie eind jaar wordt geplaatst op de AWZI Zeewolde. Hierin is enige vertraging opgetreden die te maken hebben met keuzes in het ontwerp van de installatie. Parallel hieraan zijn de gesprekken met Aquaminerals om de afzet contractueel te regelen. De vergunningsaanvraag loopt, maar zijn nog enkele vragen gesteld ter verduidelijking. De voortgang hiervan heeft invloed op de uiteindelijke plaatsing van de installatie.

Vorig jaar zijn gesprekken gevoerd met een coöperatie in oprichting voor deelname aan een Energy Hub. Na beoordeling van de contractstukken en notariële akte zijn we tot de conclusie gekomen dat er te veel risico’s zitten aan deelname. De coöperatie was juridisch ingestoken op deelname van bedrijven en niet met een overheidsorganisatie. Voor de problematiek rond netcongestie wordt nu ingezet in het plaatsen van een batterij (vanuit het beschikbare krediet voor de tweede fase).

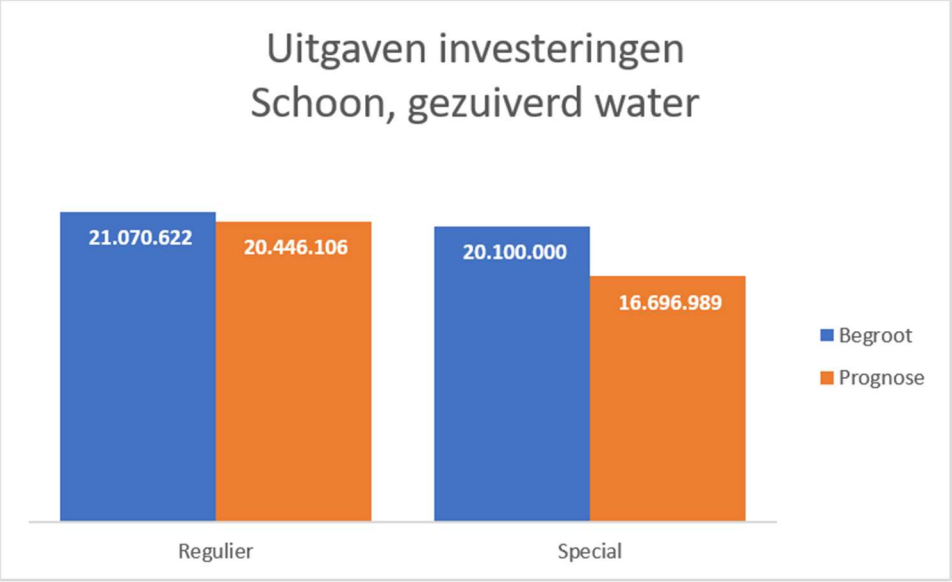
4.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2026 SCHOON, GEZUIVERD WATER

Stand van zaken investeringen 2026
In de Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2030 zijn er twintig investeringen opgenomen die in 2026 starten. Hiervan zijn elf projecten inmiddels gestart, waarbij ook project VTA's persleidingen 2026 wordt meegeteld. Dit project is toegevoegd na het AB-besluit van december 2025, na vaststelling begroting 2026, en dus niet meegenomen bij de te starten investeringen in 2026. Vier investeringen gaan naar verwachting nog eind dit jaar van start, namelijk rioolgemalen Espel en Kraggenburg, voorbereidingskrediet PL-219 en vervangen hijs- en rescuedavits bij de AWZI's. Daarnaast zijn Rioolgemalen Zuid en Stortemelk doorgeschoven naar 2027, rioolgemalen Urk kern en Staart zijn verplaatst naar 2027/2028, en AWZI Lelystad: realisatie DEX filter is uitgesteld tot 2030/2031.

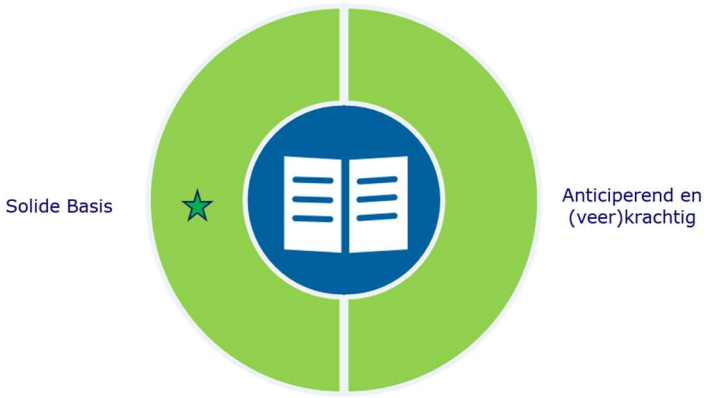
Investeringen B&MR *jaarschijf 2026*	**Te starten in 2026**	**Gestart**	**Nog te starten**	**Uitgesteld**
Regulier	19	11	4	5
Special	1	1	0	0
Totaal	**20**	**12**	**4**	**5**

Geplande investeringsuitgaven 2026
In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst in reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). De verwachte uitgaven van reguliere investeringen zijn € 600.000 lager vanwege een groot aantal plussen en minnen. Een drietal projecten zijn daarbij noemenswaardig: voor project P&ID's worden dit jaar geen uitgaven meer verwacht (zie eerdere toelichting in dit programma). Voor project AWZI Tollebeek vervangen afdek voorbezinktank is in verband met een forse scopewijziging (andere benodigde constructie) de totale verwachte uitgaven gestegen (AB-besluit maart 2026). Tenslotte zijn zoals hierboven al aangegeven een aantal investeringen doorgeschoven naar 2027 of later, zoals bijvoorbeeld realisatie DEX-filter bij AWZI Lelystad. In college is besloten (en ter kennisname in AB) deze investering uit te stellen tot einde planperiode en zal niet meer via groeifonds gaan.

De verwachte realisatie van de speciale investeringen van programma Schoon, gezuiverd water zijn lager dan begroot. De uitgaven van project AWZI Zeewolde Celluloseterugwininstallatie zijn in 2026 € 775.000 lager dan oorspronkelijk begroot omdat de keuze is gemaakt de benodigde installatie voor de opwerking van het cellulose te huren van de papierproducent in plaats van deze zelf te bouwen (ter kennisname in AB maart 2026). Daarnaast leidt een aangepaste uitgavenplanning van Almere Fit for the Future tot € 2,6 miljoen lagere uitgaven in 2026.

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

Solide basis

Na de aansluiting van de kunstwerken uit de Noordoostpolder op het nieuwe centrale besturingssysteem, zijn nu ook de kunstwerken uit Zuidelijk en Oostelijk Flevoland aangesloten. Daarmee is de overgang naar één uniform systeem voor waterpeilbeheer afgerond. Hiermee sluiten de processen tussen waterbeheer, peilbeheer en procesautomatisering goed op elkaar aan.

De onzekerheid op de energiemarkt blijft groot, mede als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen. Hierdoor blijven grote en snelle prijsveranderingen in de energieprijzen aanhouden. De ontwikkelingen worden gevolgd en waar nodig verwerkt in de prognoses.

De jaarstukken 2025, die op 2 juni 2026 door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld, zijn opgesteld in overeenstemming met de nieuwe verslaggevingsregels. De implementatie van de verslaggevingsregels is daarmee succesvol afgerond.

De uitvoering van het schulden- en reservebeleid en de financiering van de investeringsopgaven verlopen volgens de Aanpak invulling financieringsbehoefte 2025-2030 (AB juni 2025). Gezien de huidige liquiditeitspositie van het waterschap was het tot op heden niet nodig om een aanvullende langlopende financiering aan te trekken. De liquiditeitsontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd, zodat op een passend moment aanvullende financiering kan worden aangetrokken.

Het waterschap zet zich in om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een passende werkplek te bieden. Het doel voor de landelijke banenafspraak is voor Zuiderzeeland in 2026 13,5 banen van 25,5 uur per week. Op dit moment zijn 12,43 banen gerealiseerd, waarmee 92% van de doelstelling is behaald. Daarnaast is verkend of een groep medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt groenwerkzaamheden kan uitvoeren voor ons waterschap. Dit bleek succesvol, de medewerkers zijn inmiddels gestart.

In het tweede jaar van de cao zijn er relatief weinig wijzigingen. Binnen de cao Waterschappen wordt ingezet op duurzame mobiliteit. Hiermee wordt gestimuleerd dat medewerkers vaker kiezen voor duurzame vormen van vervoer, zoals de fiets en het openbaar vervoer. In het voorjaar is de uitwerking van dit thema gepresenteerd. Deze bestaat uit drie onderdelen: de IKB-fiets, de OV-kaart en de leasefiets. De grootste behoefte onder medewerkers blijkt te liggen bij de IKB-fiets en de OV-kaart. Beide regelingen zijn in het voorjaar geïntroduceerd en worden inmiddels goed gebruikt. De regeling voor de leasefiets wordt kort na de zomer verwacht.

Om solide en veilig te blijven, voerden we vernieuwingen en vervangingen door in onze informatievoorziening. Door de veranderende omgeving met sterk toenemende geopolitieke spanningen en daarmee een groeiende cyberdreiging, is inzet op informatieveiligheid steeds belangrijker. Met de vervanging van het mobiele netwerk is niet alleen een kostenbesparing gerealiseerd, maar ook de informatieveiligheid van de procesautomatisering van de waterbeheerobjecten sterk verbeterd. De werkplekken op de objecten voldoen nu ook aan de standaarden van het waterschap en zijn uitgerust

met nieuwe monitoren. Het e-HRM systeem is vervangen met een nieuw en gebruiksvriendelijke applicatie die voor medewerkers ook via hun telefoon beschikbaar is.

Binnen gegevensmanagement is gewerkt aan verdere professionalisering van processen, organisatie en capaciteit. Dit krijgt vorm in een visie die richting geeft aan de inzet van mensen, middelen en technologie. Daarbij staan de kwaliteit, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van gegevens centraal, met oog voor een doelmatige inzet van beschikbare middelen.

Anticiperend en (veer)krachtig

Naast de reguliere activiteiten vanuit Leren & Ontwikkelen, zoals ZZL Verbindt en de zomer- en winterschool waarmee medewerkers worden gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen, onderzoeken we dit jaar hoe het waterschap zich verder kan ontwikkelen tot een lerende organisatie. Hiermee willen we de wendbaarheid en weerbaarheid van de organisatie vergroten, zodat we beter kunnen inspelen op uitdagingen van vandaag en morgen.

In het kader van de digitale transformatie zetten we nieuwe DigiF!T-toolboxen in om een continue ontwikkeling van digitale vaardigheden te ondersteunen. Voor medewerkers aan het begin van hun carrière worden in het najaar trainingen georganiseerd die gericht zijn op (mentale) weerbaarheid. Dit sluit aan bij de ontwikkelwaarden van onze organisatie.

De uitvoering van het meerjarige Organisatieontwikkelprogramma ligt op schema. In juni 2026 is de visie op leiderschap vastgesteld en zijn de uitgangspunten vertaald naar een leiderschapsontwikkelplan. De komende periode staat in het teken van de verdere implementatie hiervan binnen de organisatie. Dit gebeurt onder andere via de strategische personeelsplanning (SPP) en door cultuur, leiderschap en organisatieontwikkeling verder te verbinden met bestaande processen.

Medio juli is gestart met de renovatie van het buitenterrein van het waterschapshuis. De vernieuwing maakt het terrein veiliger, toegankelijker en toekomstbestendiger. Er komt meer ruimte voor parkeren, laadvoorzieningen en groen. De nieuwe inrichting draagt daarnaast bij aan biodiversiteit en klimaatbestendigheid en zorgt voor een representatieve en gastvrije entree.

We werken continu aan onze digitale toegankelijkheid en dienstverlening. In het afgelopen jaar zijn onze externe applicaties getoetst aan de wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid. Op basis hiervan zijn diverse verbeteringen doorgevoerd, waarmee we voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Voor de dienstverlening is gekozen voor een eenvoudig en gebruiksvriendelijk zaaksysteem, waarin ook de processen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving worden opgenomen. Voor de jaarlijks terugkerende schouw is een stevig digitaal fundament gelegd dat duurzaam en toekomstgericht is ingericht.

Het waterschap loopt landelijk voorop met de implementatie van de nieuwe Archiefwet, die naar verwachting in 2027 in werking treedt. Het jaarlijkse Archiefverslag is opgesteld aan de hand van het DUTO-stelsel (Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie) en er is een DUTO-functionaris aangesteld. Deze aanpak is positief ontvangen door zowel de archivaris van het waterschap als de interbestuurlijke toezichthouder.

5.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen zijn afkomstig uit de vastgestelde Begroting en Meerjarenraming 2026-2030. Ter vergelijking zijn ook de bijbehorende symbolen uit de Bestuursrapportage 2025 opgenomen.

Maatregelen Solide basis	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
We vernieuwen ons informatielandschap waar dit nodig is om een solide basis te behouden (doorlopend).	☺	☺
We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving (doorlopend).	☺	☺
Jaarlijks evalueren en indien nodig aanpassen van het opleidingsaanbod van de ZZL Academie, om de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te faciliteren (doorlopend; jaarlijks).	☺	☺
Uitwerken van de actuele HR-beleidsspeerpunten uit de cao-afspraken.	☺	☺
Het waterschap evalueert het financieel beleidskader en past deze waar nodig aan om ook op lange termijn de financiële positie op orde te houden (doorlopend).	☺	☺
Het waterschap spant zich doorlopend in om kansen te geven aan nieuwe collega's uit specifieke doelgroepen waaronder extra participatiebanen (doorlopend).	☺	☺

Maatregelen Anticiperend en (veer)krachtig	2026	Vergelijk: 2025
Doorlopende maatregelen:		
We bepalen in breed samenwerkingsverband de impact van wetgeving voor het digitale tijdperk en implementeren deze in samenhang (doorlopend).	☺	☺
We verkennen van de digitale omgevingscontext en bepalen hoe deze impact kan hebben op de digitale koers van het waterschap (doorlopend).	☺	-
We ondersteunen de verandering in onze taken met een meerjarig Organisatieontwikkelprogramma (doorlopend).	☺	☺

De maatregelen voor het speciaal exploitatieproject Digitale Strategie zijn in de volgende paragraaf gerapporteerd.

5.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Speciaal exploitatieproject	Programma
Digitale strategie	**Financiën, organisatie en informatie**

Wat is het doel van dit project?
De Digitale Strategie 2026-2030 is in september 2025 vastgesteld. Een plan waarmee we duidelijk maken hoe we digitalisering inzetten om ons werk slimmer, veiliger en beter te doen. Hiermee bouwen we voort op de eerdere Informatiestrategie. De volgende stap is om de nieuwe Digitale strategie verder toe te passen in het dagelijkse werk.

Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?
De uitvoering van onze digitale strategie wordt deels ook bepaald door uitwerking van de Europese wetgeving NIS2 (Network and Information Security directive) naar de Nederlandse Cyberbeveiligingswet (Cbw). De vertaling van deze Europese richtlijnen naar wetgeving gaat in de

komende tijd concreet worden en vooraf was het lastig om de precieze impact voor ons waterschap te bepalen.

Onze Digitale Strategie staat niet op zichzelf. De waterschappen werken samen aan digitalisering, bijvoorbeeld via de Vaarkaart van de Unie van Waterschappen en door projecten (voor ICT, datagedreven innovatie en informatiebeveiliging) via Het Waterschapshuis. Onze strategie hebben we daarbij aan laten sluiten, tegelijkertijd betekent dit ook een introductie van afhankelijkheid en gebondenheid.

Het Rijk heeft met de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) koers bepaald voor een gezamenlijke digitale overheid, met als doel weerbaar en soeverein te zijn. Voor waterschappen betekent dit minder vrijblijvendheid, meer standaardisatie, meer gezamenlijke infrastructuur. De Rijkoverheid zet de NDS door, zonder de benodigde middelen (ongeveer 1 miljard euro). Dit kan betekenen dat er een ander tempo en andere prioriteiten van de hele overheid worden gevraagd, waarbij de belangen voor onze operationele technologie kunnen ondersneeuwen. Daarin willen we als Zuiderzeeland en als waterschapssector eigen regie houden.

Wat hebben we gedaan in 2026 en wat gaan we nog doen?
Voor het Algemeen Bestuur is een masterclass AI & Ethiek gehouden waarin gewerkt is aan AI-geletterdheid en het ethisch kader. Het ethisch kader is door het MT bevestigd.

Voor de juiste kennis en expertise voor datagedreven oplossingen is de leerlijn neergezet en zijn de eerste functies ingevuld.

Er is gestart met het inrichten van een digitale portaal voor inwoners en ondernemers waarmee de dienstverlening verder wordt gepersonaliseerd.

Maatregelen speciaal exploitatieproject Digitale Strategie	2026	Vergelijk: 2025
Tijdgebonden maatregelen:		
Opzetten en invoeren van een ethisch handelingskader via een bestuurlijke en ambtelijke dialoog en het werken aan AI-geletterdheid van de organisatie (2026).	☺	-
Neerzetten van een basisorganisatie en leerlijn voor de juiste kennis en expertise om datagedreven oplossingen niet alleen op te zetten, inclusief het in beheer nemen (2026).	☺	-
Het voorbereiden van een digitaal portaal voor inwoners en ondernemers om daarmee dienstverlening ook digitaal gepersonaliseerd en op maat aan te bieden. De 'informatievijver' die onderdeel uitmaakt maakt van de website gaan we komend jaar verbeteren en uitbreiden (2026).	☺	-
Het opzetten van digitaal innovatieve werkgroep die kansrijke landelijke innovaties verbindt met kansen voor de interne organisatie. Enkele kansrijke worden daarna uitgevoerd (2026).	☺	-

Wat heeft het tot nu toe gekost in 2026 en wat gaat het nog kosten?
Het Algemeen Bestuur stelde in september 2025 de Digitale Strategie vast, waarbij financiële middelen beschikbaar zijn gesteld voor de jaren 2026 t/m 2032. Het project wordt uitgevoerd binnen deze budgettaire kaders. Gezien het meerjarige karakter van de strategie wordt het grootste deel van de voorgenomen activiteiten en bijbehorende personele inzet in de komende jaren gerealiseerd.

De ontwikkelingen gaan snel en momenteel onderzoeken we welke capaciteit en financiële middelen we in de toekomst extra nodig hebben om kwetsbaarheden te verminderen en onze digitale autonomie te borgen.

5.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2026 FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Stand van zaken investeringen 2026
In de Begroting & Meerjarenraming 2026-2030 is opgenomen dat er in 2026 drie investeringen starten. Hiervan zijn twee investeringen inmiddels gestart en één investering, namelijk Laadfaciliteiten kantooromgevingen is komen te vervallen. Het bijbehorende budget is namelijk opgenomen in het al lopende project Herinrichting Buitenterrein.

Investeringen B&MR *jaarschijf 2026*	**Te starten in 2026**	**Gestart**	**Nog te starten**	**Vervallen**
Regulier	3	2	0	1
Special	0	0	0	0
Totaal	**3**	**2**	**0**	**1**

Geplande investeringsuitgaven 2026
In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2026. De verwachte uitgaven zijn in 2026 iets hoger dan verwacht door uitloop van een aantal projecten die oorspronkelijk in 2025 afgerond zouden worden zoals bijvoorbeeld verbouwing kantoor Larserbos. Daarnaast zijn er een paar budgetverschuivingen gepland (met netto effect van 0): Wifi netwerk en vervangen werkplekken besturingssystemen PA compenseren de enorme prijsstijgingen waar project vervangen server- en netwerkapparatuur PA mee te maken heeft.

